

LETO XV
ŠTEVILKA 78
16. oktober 2009

LIPNICA

Glasilo Občine Moravske Toplice

FOTO: Cezar GRABAR

UVODNIK

Jesen je tu, čas pospravljanja, čas letnih bilanc, ugotavljanja, kaj nam je prineslo leto, s čim vse se bomo založili za zimski čas. Čas, da se zahvalimo za darove narave.

Dva dogodka sta izrazito zaznamovala september 2009: svetovno prvenstvo v oranju na tešanovskih in mlajtinskih njivah z ogromno množico spremljevalnih prireditev in proslavitev 13. praznika Občine Moravske Toplice s svečanim odprtjem prenovljene najdaljše Dolge ulice v Moravskih Toplicah. Predstavljamo letošnje nagrajence in pišemo o »prazničnih«
prireditvah, pozornost namenjamo še 21. Košičevim dnevom kulture, prepoznavni dejavnosti TIC-a Moravske Toplice, s simpatičnimi prispevki so se oglasile vzgojiteljice naših vrtcev, poročamo o sprotnih dogodkih (z obveznim časovnim zaostankom), del o življenju ob meji se je tokrat razprostrl na štirih straneh.

Študentke, študenti! Ne spreglejte razpisa štipendij na 21. strani.

Ludvik Sočič, odgovorni urednik

ORAČI Z VSEGA SVETA SO ORALI PRI NAS – Iz kar 30 držav sveta so prišli pokazat svoje znanje, veščine in spretnosti – po oceni strokovne komisije sta jih največ premogla Avstrijec Werner Eder s plugom krajnikom in Belgijec Roel Cuyvers z obračalnim plugom. In zmagovalci so tudi vzorni organizatorji in tistih 30.000 radovednežev ...

SLOVESNO OB 13. PRAZNIKU OBČINE – Na slavnostni seji občinskega sveta v Prosenjakovcih so podelili letošnje nagrade in priznanja; praznik smo proslavili z manj dogodki kot prejšnja leta, vendar so bile prav vse prireditve na zavidljivo visokem nivoju.

FOTO: Irena ZAINEKER / Arhiv OBČINE

13. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

OBČINSKE NAGRADE 2009 – Na slovesni seji občinskega sveta v Prosenjakovcih so jih prejeli: Jožefa Sakovič iz Vučje Gomile in Franc Magdič iz Ivanec (Priznanje), Ludvik Novak iz Ivanovec (Nagrada) in dr. Cvetka Grašič Kuhar, rojena v Tešanovcih (naziv Častni občan Občine Moravske Toplice). Štefan Molnar iz Motvarjevcev ni prevzel Velike zahvalne listine. Čestitamo nagrajencem!

OSREDNJA PRIREDITEV – V prijetnem okolju gozdčiča ob novem domu LD Moravci je blizu tisoč obiskovalcev z zanimanjem prisluhnilo govorom, razglasitvam in prijetnemu kulturnemu programu.

PREVZEM ŠPORTNIH IGRIŠČ PRI OŠ BOGOJINA – Ravnatelj Ivan Kramperšek, župan Franc Cipot in Boris Zupančič so s prerezom traku namenu izročili zunanja športna igrišča.

LÜJPANJE KUKORCE V SELU – Selanski pevci so že sedmič potrgali koruzo in jo pripravili za lüjpanje – pritegnili so tudi mlade, ob kulturnem programu pa pripravili še natečaje za jedi, risbe in spine, povezane s to poljščino.

14. VAŠKE IGRE – Kot prvo prireditev v programu praznovanja so jih pripravili Krnčani in z zmago v skupnem seštevku dokazali, da so tudi majhni lahko pomembni igralci.

13. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

OBČINSKI NAGRAJENCI 2009

Na razpis za nagrado in priznanja Občine Moravske Toplice, objavljen na začetku julija v Lipnici, je deset predlagateljev predložilo prav toliko predlogov. Na predlog komisije (in z lastno dopolnitvijo) je občinski svet odločil, da se naziv Častni občan Občine Moravske Toplice podeli dr. Cvetki Grašič Kuhar, rojeni v Tešanovcih, Velika zahvalna listina Štefanu Molnarju iz Motvarjevcev, Nagrada Občine Moravske Toplice kmetiji Ludvika Novaka iz Ivanovcev, priznanji pa Francu Magdiču iz Ivanec in Jožefi Sakovič iz Vučje Gomile.

NAZIV ČASTNI OBČAN OBČINE MORAVSKE TOPLICE

Dr. CVETKA GRAŠIČ KUCHAR, dr. med., rojena v Tešanovcih

za dosedanje uspehe na znanstvenoraziskovalnem in kliničnem področju, s čimer deluje kot pravi ambasador okolja, iz katerega izhaja

Doktorica medicinskih znanosti Cvetka Grašič Kuhar, hčerka naprednih kmetov iz Tešanovcev, sicer živi pri Podnartu pri Kranju, vendar se z družino, z možem in s tremi otroki, rada vrača k staršem in sorodnikom v Prekmurje, v rojstne Tešanovce. Po gimnaziji v Murski Soboti je končala študij medicine v Ljubljani, najprej delala kot mlada raziskovalka na Inštitutu za farmakologijo Medicinske fakultete v Ljubljani, magistrirala leta 1999 ter se po letu 2001 na Onkološkem inštitutu ljubljanskega Kliničnega centra posvetila zdravljenju najbolj množične skupine bolnikov – bolnikom z rakastimi obolenji in nadaljnjemu študiju. V letošnjem letu je sklenila specialistični študij onkologije (z mednarodnim preverjanjem v Stockholmu, kjer je dosegla peti rezultat med več kot 200 udeleženci) in si z zagovorom disertacije pridobila doktorat znanosti. V doktorski disertaciji je obravnavala temo s področja, s katerim se ukvarja zadnja leta: preučevala je dejavnike, ki napovedujejo zgodnjo ponovitev raka na dojki.

Ob vsem znanstvenoraziskovalnem delu pa se dr. Kuharjeva posveča predvsem delu z bolniki. Veliko jih na Onkološki inštitut prihaja iz naše pokrajine. Tako kot vsi drugi so deležni optimalne medicinske obravnave, predvsem pa toplega sprejema in spodbudnih besed, saj se dr. Cvetka Grašič Kuhar še kako dobro zaveda osebnih stisk ljudi, ko so prisiljeni potrkati na njihova vrata.

VELIKA ZAHVALNA LISTINA

ŠTEFAN MOLNAR, Motvarjevci 59

za dolgoletno kulturno-prosvetno delo in aktivnost na področju narodnostne politike

Gospod Štefan Molnar se je rodil v Čentibi, septembra 1950 je začel poučevati kot razredni učitelj v Motvarjevcih. Po štirih letih je bil premeščen v Prosenjakovce, med letoma 1960 in 1963 je poučeval v Fokovcih, potem se je vrnil na šolo v Prosenjakovcih, kjer se je vključil v priprave na gradnjo dvojezične osnovne šole. Kot vaški učitelj je bil nosilec kulturne in športne dejavnosti v kraju, leta 1958 je ustanovil ženski pevski zbor, organiziral je gledališke predstave in v njih aktivno sodeloval kot igralec.

Aktivno se je vključeval v narodnostno politiko, dvakrat med letoma 1988 in 1996 je bil predsednik Madžarske narodne skupnosti, od leta 1998 do 2002 pa tudi podpredsednik Pomurske madžarske narodne skupnosti. S svojim delom je veliko prispeval k razvoju, ugledu in uveljavljanju krajev na narodnostno mešanem območju tako v državi kot tudi v sosednji Madžarski.

NAGRADA OBČINE MORAVSKE TOPLICE

KMETIJA LUDVIKA NOVAKA, Ivanovci 51

za uspešno preusmeritev klasične kmetije v sadjarsko-vinogradniško pridelavo z najsodobnejšo tehnologijo

Nekoč povprečna gorička kmetija Ludvika Novaka se je po letu 1990 usmerila v sadjarsko-vinogradniško proizvodnjo, tako da danes obdeluje 28 hektarjev kmetijskih površin. Na skoraj 20 hektarjih prideluje krmo za 42 glav govejih živali, 1,8 hektarja površin je zasajenih z vinogradi – za svoja vina je kmetija v preteklosti prejela že najvišja priznanja na lokalnih ocenjevanjih – in 6,5 hektarjev je s protitočno mrežo pokritih sadovnjakov, na katerih prideluje jabolka kvalitetnih sort in z njimi poleg drugih oskrbuje tudi vzgojno-izobraževalne ustanove na širšem območju.

Kmetija je sodobno opremljena, saj poseduje hladilnico za 50 ton sadja, za slovenske razmere najsodobnejšo sadjarsko-vinogradniško mehanizacijo in izvaja v nasadih sodobno tehnologijo pridelave. Na kmetiji sta zaposlena gospodar Ludvik in žena Irena ob pomoči staršev, sin Adam se šola na Biotehnični šoli v Rakičanu.

PRIZNANJE OBČINE MORAVSKE TOPLICE

FRANC MAGDIČ, Ivanci 6

za 30-letno delo v vaški in krajevni skupnosti ter v društvih v kraju Ivanci

Gospod Franc Magdič je bil izvoljen v vaški odbor Ivanci leta 1978 in od tedaj dalje deluje v krajevnem odboru in v krajevni skupnosti, gasilskem društvu in v zadnjem obdobju tudi v društvu Selenca. Osem let je bil predsednik PGD Ivanci, bil je predsednik vaškega odbora v času, ko so v Ivancih kot prvi v občini gradili kanalizacijo. Vsa ta leta je bil aktivno prisoten pri vseh prireditvah v kraju, zadnja leta predvsem pri organizaciji zelenjadarskih dnevov. Kot keramičar je vložil ogromno prostovoljnega dela pri gradnji gasilskega doma, kapelice in vežice, skoraj 15 let je vzorno skrbel za pokopališče, vežico in organizacijo pogrebov. Domačini so mu zaupali, saj je delal zavzeto, dobro in odgovorno.

JOŽEFA SAKOVIČ, Vučja Gomila 74 A

za večletno prizadevno delo na kulturnem področju in v lovstvu

Gospo Jožefo Sakovič so za občinsko priznanje nominirali kar trije predlagatelji: Osnovna šola Fokovci ceni njeno sodelovanje pri pripravi in izvedbi kulturnih in tehniških dni, Lovska družina Bogojina jo predlaga kot prvo in edino članico lovske družine z izpitom v naši občini. Vestno in odgovorno opravlja funkcijo gospodarja doma LD Bogojina, aktivno pa sodeluje tudi pri pripravi tradicionalne Hubertove maše. Jožefa Sakovič je ustanovna članica KUD Avgust Gašparič Vučja Gomila, v katerem od leta 2000 vodi pevski zbor. Jeseni 2008 je izdala zbirko ljudskih pesmi z naslovom »Zapojmo skupaj«. V letih 2003–2009 je uspešno sodelovala v dramskem krožku, tudi s pisanjem skečev. Zaradi svoje pozitivne naravnosti je članstvo tesneje povezala med seboj, kar je bilo odločilnega pomena pri izvedbi zahtevnejših kulturnih projektov v minulih letih.

SIMFONIJA, KI TRAJA ŽE 15 LET

V teh dneh mineva 15 let od prvih volitev in s tem povezanim začetkom delovanja Občine Moravske Toplice. Čeprav se kot uradni datum delitvene bilance prejšnje občine in s tem pravne subjektivitete nove Občine Moravske Toplice vodi 1. januar 1995, pa je dejansko bilo že v času pred januarjem 1995 veliko dogodkov, ki so pozneje zaznamovali Občino Moravske Toplice. Med te gotovo v prvi vrsti sodi uspešno zaključena delitvena bilanca prejšnje Občine Murska Sobota, po kateri sicer nova Občina Moravske Toplice ni dobila velike dote, je pa prevzela zelo dobro pripravljene strateške načrte, ki so se nanašali na območje sedanje Občine Moravske Toplice, saj sem pri nastajanju tistih načrtov v zadnjem letu službovanja na bivši občini v veliki meri tudi sam sodeloval in seveda kot pravijo – tisti, ki ne ve poskrbeti zase, ne more poskrbeti za druge. Tako se je zgodilo, da smo kot novo ustanovljena občina pred 15 leti lahko takoj štartali z investicijskimi vlaganji, kar smo takrat zelo dobro izkoristili in se to danes kaže tudi v tem, da ima večina prebivalcev naše občine, ki je po teritoriju največja v Pomurju, v ravninskem delu že veliko časa urejeno komunalno infrastrukturo, predvsem tisti najdražji del, kanalizacijo s čistilnimi napravami, kar je omogočilo, da so se najbolj perspektivne lokacije v teh naseljih pozidale, s čimer se je omogočilo veliko novih zaposlitev.

V 15 letih se je sicer v tej občini dogajalo marsikaj, vendar je potrebno ob tej priložnosti zapisati, da smo ostali pri osnovnih izhodiščih, ki so zapisana v Statutu naše občine. To pa pomeni, da se v občini daje poseben poudarek kulturi, turizmu in kmetijstvu, ob tem pa občina z sorazmernim vlaganjem v vsa naselja v občini zagotavlja enakomerni razvoj celotnega območja. Ker v občini živijo pripadniki madžarske narodnosti, je posebna pozornost namenjena delovanju manjšinskih organov in organizacij in lahko se pohvalimo, da je sožitje med ljudmi, ne glede na narodnost, v naši občini ves čas izjemno dobro. Še več, skupaj z dolgoletnim predsednikom Sveta madžarske narodnostne skupnosti Tiborjem Vöröšem st. smo uspeli za izvajanje programa narodnosti od države pridobiti veliko dodatnih sredstev, ki omogočajo tudi sofinanciranje različnih projektov na obmejnem območju.

Osnovna značilnost tega 15-letnega obdobja je gotovo izjemna investicijska naravnost občinskega proračuna, kar velja tudi, kljub zaostrenim razmeram, za letošnje leto, ko smo ob občinskem prazniku predali svojemu namenu eno največjih investicij od nastanka te občine – ureditev Dolge ulice v Moravskih Toplicah. Občina Moravske Toplice se tudi letos lahko pohvali s tem, da je več kot 50 % proračunskih sredstev namenjenih za investicije in da je večina tega denarja pridobljena prek javnih razpisov. To pa pomeni, da ima občina izdelano vizijo razvoja, ki ji stalno sledi, zato so projekti, ki jih prijavljamo na javne razpise vedno znova uspešno zaključeni oziroma je delež financiranja teh projektov iz nepovratnih sredstev evropskih in državnih skladov v zadnjem obdobju vse večji.

Druga pomembna značilnost je gotovo ta, da kljub visokemu deležu investicij občina ni prezadolžena, kvečjemu obratno, Občina Moravske Toplice ima v tem trenutku veliko nezazidanih stavbnih zemljišč v svoji lasti, ki so po povprečnih cenah vredne med 10 in 15 mio EUR; s prodajo teh bi bilo možno že v tem trenutku dejansko izgraditi skoraj vso infrastrukturo v tej občini. Vendar se doslej nismo odločili za prodajo teh zemljišč, s čimer smo omogočili izvedbo golf igrišča v Moravskih Toplicah in na ta način zaokroženje zunanje podobe našega največjega turističnega podjetja, hkrati pa smo si zagotovili rezervo za tako imenovane slabe čase, če v prihodnje zaradi splošne gospodarske krize ne bi bilo možno v tolikšni meri pridobivati sredstev iz javnih razpisov.

Za vsako uspešno lokalno razvojno politiko je pomemben gospodarski razvoj občine. Teža lahko v minulem 15-letnem obdobju izmerimo predvsem s številom prenočitvenih zmogljivosti, ki je v letu 1995 predstavljalo cca 500 postelj, število prenočitvenih zmogljivosti v tem trenutku pa je cca 3.500 postelj, kar pomeni, da je bila rast najosnovnejše turistične infrastrukture skoraj 700 %, kar je gotovo dosežek, s katerim se lahko pohvali le redko katera turistična destinacija. Temu primerno, sicer z nekoliko nižjim odstotkom, se je povečevalo tudi število gostov-turistov in število prenočitev v našem okolju. V tem času so bili ob sodelovanju občine izgrajeni: novi turistični kompleks hotela Vivat, Panonska vas, Terme 3000, hotel Livada, Thermalium in veliko manjših hotelov oziroma zasebnih penzionov, kot so: gostišče s prenočišči Aleksander Smodiš, vila Tamara, penzion Sever, apartmajske hiše ob hotelu Vivat ter

na Delavski in Dolgi ulici, poslovno-stanovanjski objekt Perunika, apartmaji Oblak, penzion Lovrenčec, apartmaji Oliver's, apartmaji Notik, penzion Panker, vila Šiftar, apartmaji Sonček, brunarice Šavel, prenočišča Sabotin – Kočova iza v Lončarovcih, vila Noršinci in drugi. Razvoj turizma, ki se je pri nas začel po naključni najdbi termo-mineralne vode, so v preteklem obdobju zaznamovali pokojni predsednik takratnega krajevnega odbora Jožef Kuhar ter dolgoletna direktorja Karel Černjavič in Dušan Bencik, ki se jim je občina za njihov prispevek zahvalila tako, da jim je podelila naziv Častni občan Občine Moravske Toplice. Razvoj turizma je vplival tudi na ustanovitev večjega števila kvalitetnih gostinskih ponudnikov, kot so gostišče Oaza, gostilna Marič, gostilna K Rotundi, gostilna Šinjor, okrepevalnica Pri kapelici, okrepevalnica Agromarket, turistična kmetija Flisar, kmečki turizem Puhan, Vinarium, vinotoči Lipič-Passero, Janez Erniša, Miran Erniša, Gungl in drugi. Podobna sprememba se je dogajala tudi na področju kmetijstva, z razliko, da se je število kmetijskih gospodarstev drastično znižalo, obseg kmetijske proizvodnje pa bistveno povečal, saj danes obdelujejo njive predvsem večji kmetje s sodobno strojno in drugo opremo, s čimer je hektarski donos bistveno večji kot pred 15 leti. Občina je pri tem imela zelo pomembno posredno vlogo, saj je bilo prek komasacij v osmih katastrskih občinah v tem času omogočeno vsem tistim, ki se ukvarjajo s kmetijsko proizvodnjo, da svoje komplekse do neke mere združijo in s tem racionalizirajo proizvodnjo na eni strani in hkrati povečajo dohodek iz kmetijstva. Tako so v tem času zrasla res dobra kmetijska gospodarstva, kot so: Cigüt in Podlesek v Noršincih, Časar v Mlajtincih, Sambt v Lukačevcih, Vitez in Kučan v Tešanovcih, Makari v Andrejcih, Molnar v Selu, Körmendi v Pordašincih, Nemeč na Bukovnici in druga.

Ali je bila na področju kmetijstva v preteklosti vodena dobra politika na državni ravni, pa je že drugo vprašanje, na katerega smo sicer z različnimi forumi in oblikami pritiskov prek naših kmetijskih proizvajalcev in drugih, ki se s kmetijsko proizvodnjo soočajo, poskušali vplivati včasih bolj, včasih manj uspešno. Naš poskus z ustanovitvijo zadruge Grede je bil gotovo uspešen, saj le-ta že vrsto let na manj kot enem hektarju zemljišč daje kruh sedmim redno zaposlenim delavcem in veliko dijakom ter študentom v obliki priložnostnih del.

Seveda ob tej priložnosti ni dovolj prostora za podrobno navajanje vseh vsebin na različnih področjih, od sociale, šolstva, otroškega varstva, športa, kulture do gasilstva in drugih dejavnosti, ki tako ali drugače spadajo v okvir delovanja lokalne skupnosti.

Vendar pa je potrebno kljub vsemu ob tej priložnosti zapisati, da imamo zelo dobro urejene osnovne šole, ko govorimo o tehničnih možnostih izvajanja pouka, in da lahko v prihodnje ob dobri organizaciji dela in kvalitetnem kadru na teh šolah upravičeno pričakujemo tudi vse boljše učne rezultate, saj Pomurje še vedno močno zaostaja za preostalo Slovenijo ravno na področju znanja in predvsem števila visoko izobraženih ljudi. To pa je nenazadnje tudi eden od pglavitnih razlogov, da je v našem okolju premalo inovativnosti, premalo podjetnosti in pripravljenosti na tveganje pri razvoju različnih gospodarskih možnosti. Čeprav sem to že večkrat omenil, ne morem mimo tega, da je občina doslej podelila več kot 100 štipendij

13. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

dobrim študentom in je med največjimi (zlatimi) štipendisti v Pomurju. Da imamo tudi pri nas vse več posameznikov, ki dosegajo najvišje akademske naslove, pa je najlepša popotnica za smeli pogled naprej. Tako smo se pred nekaj meseci veselili uspešnih zagovorov doktorskih disertacij dr. Cvetke Grašič Kuhar, dr. Janeza Balažica, dr. Andreje Kovač in dr. Jožeta Sambta.

Na področju predšolske vzgoje je položaj občine gotovo najbolj specifičen v celi regiji, saj imamo kar šest enot vrtca na različnih lokacijah, kar je tako z organizacijskega kot s finančnega vidika izjemno draga oblika organizacije varstva otrok. Vendar pa s tem zagotavljamo vsaki mladi družini in vsakemu otroku, da se lahko v svojem kraju (oziroma v bližini njega) vključi v predšolsko vzgojo. Vsekakor bo eno od prioriteten prizadevanj občine v prihodnje ureditev centralnega vrtca v Moravskih Toplicah, s čimer bo tudi to področje dokončno urejeno, saj bi naj imel vrtec v Moravskih Toplicah tudi oddelek za varstvo otrok za turistične potrebe, kar je v večjih turističnih destinacijah v svetu že dolgoletna praksa. Gotovo smo tudi ena redkih občin v Sloveniji, ki se ji je uspelo dogovoriti s cerkvijo, da javni vrtec uporablja prostore, ki so v njeni lasti, seveda velika zasluga za to pripada tudi našemu častnemu občanu in škofu Evangeličanske cerkve v Sloveniji mag. Gezi Erniši.

Ob razmišljanju o 15-letnici delovanja naše lokalne skupnosti ne moremo mimo kulture, ki na različne načine zaznamuje naš vsakdan. Ne bo mi uspelo naštetih vseh oblik kulturnega delovanja, ki na svoj način zapolnjujejo družbeno življenje na območju občine, pa vendar je zaradi tradicije in kvalitete potrebno izdvojiti v prvi vrsti vsebine, povezane s Košičevimi dnevi kulture, ki so postale osrednji kulturni dogodek v občini, saj so prireditve, ki ga spremljajo vsako leto, vsaj meni se zdi, vse bolj pestre in kvalitetno pripravljene. Lahko zapišem, da se z relativno malo denarja vsako leto zgodi ne le vrsta prireditev, ampak tudi izdaja zbornika o pomembnih posameznikih, ki so s svojim delom zaznamovali to okolje. Med tradicionalne prireditve na področju kulture se seveda uvršča tudi vsakoletna slikarska kolonija Primož Trubar, kjer sodelujejo le akademski slikarji, najbolj priznani umetniki iz vse Slovenije, tako da se je v minulih 15 letih nabralo kar veliko izjemnih slik in bo gotovo potrebno razmišljati o gradnji razstavnega paviljona (verjetno prej prenovi o kakšnega starejšega objekta), ki je lahko tudi zelo pomembna turistična atrakcija, posebej sedaj, ko se severovzhodna Slovenija pripravlja na to, da postane kulturna prestolnica Evrope. Občina je veliko pripomogla k temu, da imamo danes ob zelo znanih tešanovskih in bogojinskih folkloristih že kar veliko zbirko lastnih albumov (CD-ji ali kasete ...) različnih pevskih skupin in vse bolj se tudi zavedamo izjemnega dueta Rumič-Remenar iz Tešanovec (pokojni Janez Kardoš in Štefan Zelko), čigar pesmi bodo trajno zaznamovale ljudsko govoricu naše polpretekle zgodovine. Sem sodi tudi bogat kulturni utrip na našem narodnostno mešanem območju, ki ga je vrsto let sooblikoval naš častni občan Geza Dora iz Motvarjevca. Zaradi svoje izjemne organiziranosti spada v to skupino kvalitetnih posebnosti tudi naše društvo upokojencev, ki prek Pištekovih Marjetic daje poseben ton kulturnemu dogajanju pri nas in je v veliko veselje množični organizaciji upokojencev; z njihovim društvom sem – tudi po zaslugi predsednikov Štefana Makotra st., Rajka Janjića in sedaj Karla Mekicarja – ves čas zelo dobro sodeloval.

V ta sklop spada tudi 15-letno izhajanje našega glasila Lipnica, ki je zaradi profesionalnega in strokovnega urednika, našega častnega občana prof. Ludvika Sočiča, ostala ne glede na namere nekaterih, še vedno ena od najkvalitetnejših oblik informiranja lokalnega prebivalstva v širšem okolju.

Na področju športa je sicer v zadnjem času nekoliko manj obiskovalcev množičnih prireditev – maratoni, teki, pohodi... –, ki so sicer tradicionalna vsebina, ki jo uspešno priraja naša športna zveza, je pa predvsem po zaslugi Branka Recka večina teh prireditev dobila podporo na Olimpijskem komiteju Slovenije in bi bila velika škoda, če bi jih opustili. Sicer pa je v začetku delovanja te občine največ na področju športa v naši občini dosegel maratonec Geza Grabar, ki je danes eden ključnih ljudi pri pripravi Lipnice, v zadnjem času pa ta prostor zapolnjuje prav tako tekačica Simona Gomboc iz Ivanovec. Med ekipami pa gotovo izstopa dobro delo NK Čarda, ki se je uvrstila v tretjo slovensko ligo, osvojitev prvega mesta hokejistov in

hokejistk iz HK Moravske Toplice na državnem prvenstvu in uspeh moške ekipe na turnirju v Litvi ter v zadnjem obdobju tudi generacija mladih nogometašev NK Bogojina. Veliko zanimanje domačinov pa je tudi za tekmovanje ekip malega nogometa, ki je pri nas vse bolj priljubljen in dobro organiziran pod taktirko predsednika klubov malega nogometa Štefana Ferenceka, sicer tudi našega dolgoletnega občinskega svetnika.

Socialna stiska ljudi je vse večja in občina si ves čas prizadeva v okviru svojih možnosti pomagati slehernemu posamezniku, ki se znajde v takšnem položaju. Lahko zapišem, da smo v zadovoljstvo veliko posameznikov rešili marsikateri težaven primer in želim si, da bi občina na tak način pristopala k reševanju hudih človeških stisk tudi v prihodnje, predvsem ko gre za starejše ljudi, ki si sami nikakor ne morejo več pomagati.

Seveda se v sleherni simfoniji ritem tu pa tam poviša, tak način sodelovanja in dela je v teh 15 letih občine značilen za področje gasilstva, kjer smo se komaj v lanskem letu uspeli dogovoriti, kako naj bi bila organizirana ta pomembna dejavnost občine. Sicer moram zapisati, da je prostovoljno gasilstvo v naši občini zelo razvejano in imamo gotovo največ gasilcev v Sloveniji glede na število prebivalcev. Občinska gasilska zveza, ki jo vrsto let vodi Štefan Kuhar, je sicer zelo aktivna in vesel sem, da so gasilci še vedno pripravljene pomagati v vsaki naravni nesreči, ne glede na to, kako organizacija gasilstva formalno izgleda. Pri tem ne smem mimo tega, da ne bi omenil dobrega dela Štefana Jančariča, ki je od ustanovitve te občine poveljnik civilne zaščite, in Slavka Škerlaka, prvega predsednika zveze, ki je gotovo eden od najbolj zaslužnih za izjemen razvoj gasilstva v občini.

V ta okvir spada tudi izjemno dobro delo našega Sveta za preventivno in vzgojo v cestnem prometu, saj je bila naša občina med prvimi v Sloveniji, ki je hitro vzpostavila dobre odnose z lokalno policijo in po zaslugi našega dolgoletnega predsednika Franca Čarnija je gotovo marsikateri prometni problem uspešno rešen, s tem pa je gotovo tudi manj prometnih nesreč.

Občina je v minulih letih vzpostavila pristen odnos z verskimi skupnostmi in njihovimi predstavniki. Navsezadnje je pri nas veliko mešanih zakonov in je takšno sodelovanje le še eden od dokazov, da so – tako kot ljudje med sabo – tudi različne institucije vse bolj povezane in na svoj način soodvisne.

Veliko poudarka dajemo v občini tudi lovskim organizacijam, čeprav se v njihovo področje dela neposredno nismo vključevali, smo pa zelo zadovoljni, da je njihov odnos do živalskega življenjskega okolja izjemno občutljiv.

Družbena klima v okolju je zelo odvisna od delovanja krajevnih skupnosti in krajevnih odborov, zato smo v minulih 15 letih ves čas spodbujali posameznike, ki so prevzeli na svoja ramena nevhvaležno funkcijo vodenja, da poskušajo delovati skupaj z občino, saj bomo le na ta način reševati velike projekte, ki običajno tudi veliko stanejo. Moram zapisati, da nam je to v veliki meri uspelo, zato gre priznanje tudi vsem vam, ki ste opravljali ali še opravljate vodilne funkcije v različnih naseljih.

V Občini Moravske Toplice smo si pred 12 leti upali, tako rekoč na periferiji, ustanoviti zavod za turizem oziroma sedanji TIC Moravske Toplice, saj smo se že takrat zavedali, da brez dobrega informiranja in povezovanja različnih ponudnikov na področju turizma ni možno pripravljati dobrih turističnih programov, ki bi animirali ljudi, da prihajajo prav k nam preživljati prosti čas. Tako je nastala vrsta dokumentarnega gradiva, kot so različni letaki in brošure, ki so ponesli informacijo o zanimivosti našega okolja po domovini in tujini. V ta del spada tudi začetek in nadaljevanje male monografije občine z naslovom »Bogati smo, saj se zavedamo, kaj vse imamo ...«, ki bo ob tej obletnici občine obeležena še z izdajo knjige »Zakladi naših vasi«. Veliko tega je nastalo izpod peres naših piscev: prof. Jožefa Vugrinca, tudi našega častnega občana, Metke Fujs, Branka Kermana, dr. Janeza Balažica, Franca Kuzmiča ter drugih. V to zvrst spadajo tudi izdane brošure, ki jih je v pretežni meri pripravljala škof dr. Jožef Smej, o Lukačevcih, Bogojini, Filovcih, Bukovnici ... In, nenazadnje, tudi Zbornik o delu in življenju Josipa Benka, kjer je sodelovalo veliko različnih avtorjev s svojimi predvsem strokovnimi prispevki.

13. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

Če sem izpostavil TIC kot enega uspešnih projektov naše občine, gotovo ne morem mimo tega, da v enakem sorazmerju zapišem tudi, da je ustanovitev javnega podjetja Čista narava pomenila velik pozitiven premik pri urejanju našega okolja in smo prav zaradi sodelavcev tega našega komunalnega podjetja lahko vzor marsikateri bolj razviti in denarno močnejši sredini, kar nam nenazadnje priznavajo tudi ljudje, ki prihajajo k nam kot obiskovalci ali popotniki. Zato mi je v izjemno zadovoljstvo, da se je občina v lanskem letu uspela prek javnega razpisa prebiti do začetka uresničevanja projekta *Oaza zdravja*, na sedežu katerega - ne po naključju - domuje tudi naše komunalno podjetje Čista narava. Projekt Oaza zdravja pa je pravzaprav program strategije razvoja našega okolja v prihodnje, saj bodo ravno urejeno okolje, zdrava narava, zdrava in ekološko pridelana hrana velike prednost za vsako okolje, posebej še za okolje, ki vidi svoj razvoj v turizmu.

POZORNOST USPEŠNIM – Bistveno je, da znamo prepoznati izjemne, nadpovprečne dosežke in nagradimo njihove nosilce. Prav pred kratkim se je odlikovalo tudi več posameznikov iz naše občine: Štefan Cigüt ml. je suvereno in praktično pred domačim pragom, na nji vah pri Mlajntincih, zmagal na državnem prvenstvu v oranju in bo aprila 2010 nastopil na svetovnem prvenstvu na Novi Zelandiji. Mladi kmetovalec Tomaž Nemeč iz Bukovnice, ki skrbi za domačo kmetijo in je ljubitelj stare kmetijske mehanizacije, je na osrednjem prireditvenem prostoru v okviru svetovnega tekmovanja oračev postavil dva domiselna like iz slame: vprego in družino. Župan ju je na osrednji občinski prireditvi posebej nagradil. V krog tistih, ki iz naše občine žanjejo odmevne uspehe, lahko uvrstimo tudi zlati maturantki Evo Klemenčič iz Martjanec in Nušo Kosednar iz Tešanovec. Eva je bila dijakinja ljutomerske gimnazije in je od 34 možnih dosegla 32 točk, vpisala se je na Fakulteto za naravoslovne in matematiko Univerze v Mariboru, smer fizika; Nuši, dijakinji gimnazije v Murski Soboti, splošna smer, je uspelo zbrati 30 točk, za nadaljnji študij je izbrala Fakulteto za farmacijo Univerze v Ljubljani, smer laboratorijska biomedicina. Na posnetku (od leve): Štefan Cigüt ml., Tomaž Nemeč, župan Franc Cipot, Nuša Kosednar in Eva Klemenčič. (G. G.)

V 15 letih se je zvrstilo v različnih organih občine, od občinskega sveta do občinskih odborov in komisij, veliko posameznikov, ki so s svojim delom poskušali dodati svoj delež k uspešnosti te lokalne skupnosti. Vsekakor pa je bilo odločilnega pomena, da smo v občinskem svetu vedno našli dovolj tistih, ki so podprli dobre zamisli. Pri tem je tako kot vsepovsod v življenju: nekdo mora voditi in prevzeti odgovornost, in tega sem se v preteklih 15 letih dovolj dobro tudi sam zavedal. Da pa ste mi to omogočili predvsem občani in občanke s svojimi glasovi na volitvah, ki jih je bilo vedno toliko, da so ne le zadostovali za mojo izvolitev, ampak so me vedno znova prepričali, da je smiselno žrtvovati veliko energije za razvoj našega okolja; ta podpora je navsezadnje tudi razlog, da sem se kar štirikrat pojavil med kandidati za župana te občine.

Ponosni sem na to, da smo ob vsakoletnem praznovanju občine uspeli za častne občane imenovati ljudi, ki imajo velik ugled in so s svojimi dejanji zaznamovali našo okroglinjo. Podeljenih pa je bilo tudi nekaj zahvalnih listin posameznikom, ki so na določenih področjih dela in življenja pustili svoj pečat. Nagrade in priznanja občine, ki so bile podeljene več kot petdesetim posameznikom in

Prosenjakovci

OBČINA UTRJUJE UGLED

Slavnostna seja sveta Občine Moravske Toplice ob 13. prazniku občine s podelitvijo priznanj in nagrad je tokrat potekala v kulturni dvorani vaškega doma v Prosenjakovcih. Poleg svetnikov, letošnjih nagradencev, županov sosednjih občin, častnih občanov in drugih vabljenih gostov se je slavnostne seje udeležil tudi dr. Lászlo Göncz, poslanec madžarske narodnosti v Državnem zboru RS, ki je pred zbranimi razgrnil daljše razmišljanje o prihodnjih nalogah skupnosti na obmejnem območju. V kulturnem programu sta se z deli iz madžarske in slovenske glasbene zakladnice predstavili pianistka Mojca Karas Györek in učenka DOŠ Prosenjakovci Lea Sapač.

Župan Franc Cipot je v nagovoru opozoril, da Občina Moravske Toplice proslavlja svoj 13. praznik v 15. letu obstoja. Tudi tokrat s pomembnimi pridobitvami in smelimi načrti, saj se je številki obstoja s skoraj 15 mio evrov približal tudi letošnji občinski proračun. »Pri tem ne protežiramo posameznih območij: razvoj turizma kot naša bistvena dejavnost v povezavi z drugimi aktivnostmi narekuje koncentrično uravnavanje razvoja ... V tej zvezi je izjemno pomembna odločitev občinskega sveta na zadnji seji o izgradnji centra Moravskih Toplic v prihodnjem letu. V letu 2009 je sklenjena prenova najdaljše ulice v državi, Dolge ulice v Moravskih Toplicah. Ne vlagamo pa le v infrastrukturo, saj se zavedamo kako pomembno je znanje – ne le, da so vse tri osnovne šole v občini doživele temeljito prenovu v zadnjih letih, občina je zlati sponzor regionalnega štipendijskega sklada in letno štipendira blizu 20 uspešnih študentov,« je poudaril župan. Razpis, ki bi omogočil začetek gradnje vrtca v Moravskih Toplicah občina pričakuje v kratkem, prav tako se z državo dogovarja o rekonstrukciji ceste od Prosenjakovec skozi Pordašince do Motvarjevec, ki povezuje kraje občine ob meji z Republiko Madžarsko. »Pomemben je skupni jezik, občutek skupinskega dela, dobro razumevanje med ljudmi, ne glede na narodnost, vero, družbeno veljavo ... S tem si občina nenehno dviguje svoj ugled in veljavo,« je svoj nagovor sklenil župan Cipot.

Občini in občanom so izrekli čestitke: župana Franc Šliht-huber in Ludvik Novak, Geza Farkaš, predstojnik UE Murska Sobota, in Geza Erniša, škof Evangeličanske cerkve v Sloveniji, predsedujoči podžupan Geza Džuban pa je prebral tudi pozdravni sporočilo škofa dr. Jožefa Smeja in soboškega župana Antona Štihca. (L. S.)

društvom, pa so bila dodatna vzpodbuda za dobro delo le-teh na posameznih področjih. Imeli pa smo tudi srečo, da je bil vrsto let med poslanci državnega zbora naš domačin in dolgoletni član občinskega sveta Geza Džuban, ki je bil velikokrat eden od naših skritih adutov pri pogajanjih z državo.

Obletnico, kakršna je 15 let uspešnega dela lokalne skupnosti, ne bi mogli lepše zaokrožiti kot z izvedbo svetovnega prvenstva v oranju na naših poljih, kar bo ostalo trajno zapisano vsem generacijam, ki prihajajo za nami, ne le zato, ker se je to svetovno prvenstvo dogajalo tu pri nas, temveč tudi zato, ker je bil dosežen rekord v zanimanju in ogledu tovrstne prireditve na svetu. Za nameček je Štefan Cigüt ml. iz Noršinec postal državni prvak v oranju, ki je prav tako potekalo pri nas.

Vupanju, da ste tudi Vi, spoštovane občanke in občani, bralke in bralci tega teksta, podobnih misli ob poslušanju ritmov naše simfonije oziroma gledanju na današnje stanje v Občini Moravske Toplice ter z željo, da bi se problemi, povezani s težkim gospodarskim stanjem v državi in v naši regiji čim prej uredili, Vam želim lepo jesen, ki je sicer zame najlepši del leta – morda tudi zato, ker sem rojen v mesecu vinotoku.

Feri Cipot, župan Občine Moravske Toplice

13. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

Osrednja prireditev ob prazniku občine »SAJ SMO BLIZU RAJA!«

Blizu tisoč ljudi se je zbralo na 13. osrednji prireditvi ob prazniku naše občine pri novem lovskem domu na Dolgi ulici v Moravskih Toplicah. To potrjuje, da je teritorialno največja občina na levem bregu Mure zaživela v celoti, rekli bi lahko skoraj v popolnosti. Morda moramo tudi v tem kontekstu razumeti uvodni stavek župana Franca Cipota, ki je v svojem (na)govoru dejal, da smo občani in občanke, kakor sama lokalna skupnost, »... blizu raja«. Spomnil je namreč, da živimo v izjemnem okolju, katerega pa sami uravnavamo, torej nanj tako ali drugače vplivamo. Od nas samih je v precejšnji meri odvisno, kako si bomo uredili življenje in kako ga bomo živeli. Zavest, da smo vsi skupaj eno – vse to nas dela bogate in srečne, je poudaril.

Moravskotopliška občina oziroma njena uprava je bila tudi med lanskim in letošnjim občinskim praznikom zelo aktivna na področju pridobivanja evropskih in državnih sredstev in vnovič ji je uspel investicijski zamah, na katerega smo lahko vsi upravičeno ponosni. V prvi vrsti je župan mislil na temeljito modernizacijo Dolge ulice, menda najdaljše ulice v državi. S preplastitvijo vozišča in z ureditvijo pločnikov ter kanalizacije na njej se potrjuje, da si tudi v naši občini, kakor v sleherni lokalni skupnosti, prizadevajo za čim boljšo ureditev osnovne, torej cestne infrastrukture.

Vendar pa občine ne odlikujejo samo novi kilometri asfalta in vodovoda, kanalizacije ali druge komunalne infrastrukture, pač pa tudi duhovno in fizično bogastvo. Omenil je več kot 20-letno tradicijo Košičevih dnevov kulture in drugih rednih kulturnih in turističnih dogodkov, pa na množico več kot 15 pohodov, ki jih prirejajo v naši občini, kolesarske maratone ... V letu 2009, ki ga je občina označila za Leto turizma, so se namreč zgodili šte-

vilni pomembni javni dogodki, med katerimi moramo vsekakor na prvem mestu omeniti v začetku septembra izvedeno 56. svetovno prvenstvo v oranju v Tešanovcih in Mlajtincih. Kot uvodna prireditev v ciklusu omenjenega tekmovanja je bilo tudi državno tekmovanje v oranju, katerega zmagovalec prihaja iz naše občine – Štefan Cigüt ml. iz Noršinec.

Še več: v nadaljevanju prireditve je župan tudi nagradil posameznike, ki so izstopali v letošnjem letu tako na izobraževalnem, tekmovalnem in drugih področjih, objavili pa so tudi rezultate tekmovanja za najlepše urejene in ekološko osveščene kraje, šole in vrtce v občini v letu 2009. Pred družabnim delom in blokom prisrčnega kulturnega programa mladih iz šol naše občine, nastopa pevke Blanke Keršič Tomašič in recitala Melani Lukač, vnukinje pokojnega domačega pesnika Štefana Flisarja - Sandija, je sledilo še slavnostno odprtje rekonstruirane lokalne ceste Moravske Toplice-Fokovci oziroma Dolge ulice.

REKONSTRUKCIJA DOLGE ULICE – Dolga ulica se začne v krožišču v Moravskih Toplicah in konča na magistralni cesti pri Fokovcih oziroma po domače pri Sepu. Rekonstrukcija je v letih 2008 in 2009 potekala v dveh fazah. Lani je bilo v njenem zgornjem delu (nekdanjih Zgornjih Moravcih) moderniziranih 1.440 metrov ceste ter okrog 900 metrov ceste Rumičev breg, letos pa v osrednjem delu Moravskih Toplic preostalih 2.660 metrov. V skupni dolžini 2.600 metrov so zgrajeni tudi pločniki z javno razsvetlavo, v celotni dolžini pa je urejeno tudi odvodnjavanje meteorne vode, v dolžini 830 metrov je bilo položeno tudi kanalizacijsko omrežje. Čez potok Mostec je bil zgrajen novi most, pri pokopališču pa skoraj tisoč kvadratnih metrov veliko asfaltirano parkirišče. Skupna vrednost investicije znaša 2,5 milijona evrov, od tega je 69 % evropskih sredstev.

Selo

ŠESTO LÜJPANJE KUKORCE

Sloves najpomembnejšega prireditelja starih kmečkih opravil, v katerih se po eni strani ohranja njihova pristnost, po drugi pa z njo povezane šege in navade, že nekaj let ohranjajo v Pevskem društvu Selo. Vsaj dve prireditvi – majsko tekmovanje v ročni košnji trave in septembrsko ličkanje koruze – sta dobili sloves širšega regijskega pomena, glas o njiju se je že zdavnaj (raz)širil po vsej Sloveniji. Šesta jesenska prireditev v šotoru pri brunarici TIC Moravske Toplice, nedaleč od znamenite selanske romanske rotunde, je potekala na najpopolnejši način doslej. Prireditelji jo vsako leto dopolnijo in ji z raznimi spremljevalnimi prireditvami dodajo nove vsebine.

Tudi letos ličkanja koruze niso izvedli sami, pač pa so medse povabili številne goste, od blizu in daleč pa so prišli tudi obiskovalci. Njihovo prireditev je obiskalo tudi nekaj turistov, ki so v času prireditve dopust preživljali v naših krajih, z zadovoljstvom ugotavlja predsednik društva Oskar Makari. Vesel je, da nekateri ob tem času prihajajo na oddih prav zaradi njihove prireditve. Vsakoletnemu »gospodarju« Kolmanu Malačiču so prišli koruzo najdlje pomagat pospraviti člani Turističnega društva Banjšice pri Novi Gorici, s katerimi jih že nekaj let veže zelo pristno sodelovanje.

Sicer pa je bila prireditev prežeta z obilico humorja, smeha in nagajivih pripetljajev ter seveda z glasbo, pesmijo in plesom – lepa priložnost za obujanje spominov na čase, ko so ličkanje koruze opravljali dolgo v noč v poznem jesenskem času. V kulturnem programu so nastopili folkloristi iz Apač in Szombathelya na Madžarskem, zapele so pevke iz Prosenjakovec in Dokležovja.

Za zabavo in humoristični program so poskrbeli člani domače humoristične skupine Nemaki.

Pevsko društvo je v sodelovanju s fokovsko osnovno šolo in TIC-em Moravske Toplice že drugo leto razpisalo več natečajev: za najboljšo risbo na temo koruza, za najboljšo jed iz koruze, najboljšo literarno delo o koruzi in njenem pomenu. V kulinaricnem delu so zlata priznanja prejeli: Janez Koren (Bratonci) za polento po budanjško, Rok Šebök za koruzne palačinke s skuto, Nada Horvat za koruzno pogačo in Oskar Makari (vsi iz Sela) za koruzni kruh z čebulo in slanino. Srebrna priznanja so prejeli: Rok Šebök za koruzne palačinke z orehi in koruzne palačinke, Oskar Makari za koruzni kruh z bučnimi semeni in Katarina Nemet Kranjec (prav tako iz Sela) za koruzne breskvice.

Po prireditvi so domače gospodinje obiskovalce pogostile z makovimi in orehovimi poticami ter drugim domačim pecivom, na voljo pa je bilo že prvo mlado vino.

13. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

Najlepše urejeni kraji in zavodi **NAJLEPŠE UREJENI KRAJI**

Posebna občinska ocenjevalna komisija je v okviru posebne akcije junija ocenila urejenost vseh krajev in naselij v občini, razen kraja Moravske Toplice kot izrazito turističnega kraja ter dveh vasi, Bogojina in Selo, ki tekmujeta kot izletniška kraja in jih v akciji *Naša dežela – lepa in gostoljubna* ocenjuje Turistična zveza Slovenije.

Naziv najlepše urejenega kraja v občini v letu 2009 je prejelo naselje Tešanovci, na drugem mestu mu sledijo Martjanci, na tretjem pa Prosenjakovci. Kot je v obrazložitvi dejala Martina Vink Kranjec, strokovni tajnik občine, se Tešanovci lahko pohvalijo z izjemno ohranjenostjo kulture dediščine, kar dokazuje tudi dejstvo, da je vas opredeljena kot edina prava panonska vas v Sloveniji. »V vasi je lepo urejen in ocvetličen gasilski dom, urejena so gospodarska poslopja, hiše so ohranjene v starem prekmurskem stilu, ocvetličene in urejene.«

Na posnetku (od leve): predsedniki nagrajenih vaških skupnosti: Štefan Kovač (Prosenjakovci), Jože Lipaj (Martjanci) in Nikolaj Cipot (Tešanovci) z Matejo Pajalič in županom Francem Cipotom.

Skupaj z Matejko Pajalič, v. d. direktorice TIC-a, ki je bila koordinatorica akcije, so razglasili še rezultate najlepše urejenih javnih zavodov. Med šestimi enotami vrtca, ki sestavljajo javni zavod Vrta Moravske Toplice, je bila za najlepšega razglašena moravskotopliška enota. Najlepše urejena šola v občini je OŠ Bogojina, sledi ji DOŠ Prosenjakovci, na tretjem mestu pa OŠ Fokovci. (G. G.)

Avto-moto rally **TEKMOVALI INVALIDI, VETERANI IN DRUGI VOZNIKI**

Vse za varnost v cestnem prometu je bil tudi letos naslov avto-moto rallyja, ki se je sredi septembra v organizaciji Avto-moto društva (AMD) Štefan Kovač, Zdrženja šoferjev in avtomehnikov (ZŠAM) Murska Sobota ter Društva paraplegikov Prekmurja in Prlekije začel s spretnostno vožnjo v prometno-varnostnem centru Španik na Noršinski ulici v Murski Soboti, se nadaljeval po cestah v okolici mesta in se zaključil v Sebeborcih. Tudi tokrat je prireditev sovpadala s praznikom Občine Moravske Toplice.

Zato ni naključje, da se vselej dobro obiskani rally, na katerem z motornimi kolesi, kolesi z motorjem in avtomobili tekmujejo tako običajni vozniki kakor vozniki, ki jih zaradi starosti vozil uvrščamo med veterane, invalidi paraplegiki in tetraplegiki pa so tudi letos imeli odprto državno prvenstvo, konča prav v naši občini. Tekmovanje v spretnostni vožnji, vožnji v cestnem prometu in pisnem preverjanju poznavanja prometnih predpisov redno privabi okrog 50 tekmovalcev (letos 43) – največ prav invalidov in veteranov, je tako v Pomurju kakor v slovenskem prostoru edinstveno.

Franc Čarni, predsednik AMD in ZŠAM, meni, da je pri mnogih voznikih pomanjkljivo poznavanje nekaterih novosti pri prometnih predpisih oziroma pri vožnji v cestnem prometu, zlasti vožnji

Prevzem športnih igrišč OŠ Bogojina **DOSANJALI SO SANJE**

Celotni program ob prevzemu zunanjih športnih igrišč pri Osnovni šoli Bogojina (v okviru 13. praznika Občine Moravske Toplice) je potekal pod geslom: *Dosanjali smo sanje*. Že v uvodni napovedi sta mlada povezovalca označila vsebino teh sanj: nova telovadnica 1995. leta, nove učilnice leta 2007, zunanja športna igrišča, zgrajena v letih 2007–2009. Ali če povzamemo misli župana Franca Cipota – programi Osnovne šole Bogojina so tako kvalitetni, da se šola lahko primerja z najboljšimi šolami v Sloveniji.

»Odkar sem ravnatelj v Bogojini, sanjamo, skupaj z učenci, s starši, kolegicami in kolegi, občino in drugimi,« je zbrane učence, učitelje, starše in goste – med njimi je bil tudi Boris Zupančič z Ministrstva za šolstvo in šport – nagovoril ravnatelj šole Ivan Kramperšek. »Sanje so se uresničile: danes odpiramo zunanja športna igrišča, ki nudijo ustrezne in primerljive možnosti za izvedbo telesne vzgoje v šoli. Še več, omogočajo koristno preživljanje prostega časa za učence, mladino in vse druge krajanje. Če mlade okužimo s športom, je veliko večja možnost, da v športu trajno ostanejo, da jim šport postane način življenja, kjer se družijo in kvalitetno preživljajo prosti čas,« je širši pomen igrišč ob šoli utemeljil ravnatelj Kramperšek.

Župan Franc Cipot, nekdanji učenec OŠ Bogojina: »Mi smo včasih točno na tem terenu brali krumpče; takrat je to bila njiva in kmetje so nam jih vö orali s konji – takšno fizkulturo smo takrat imeli.«

Zahvalil se je (in se z grafikami oddolžil) tistim, ki so najtesneje sodelovali pri projektu: Ministrstvu za šolstvo in šport, Občini Moravske Toplice (županu in mag. Milanu Šadlu) ter izvajalcu, Javnemu komunalnemu podjetju Čista narava oziroma njenemu direktorju Branku Šroku.

Priznam: popolnoma me je prevzel, očaral me je kulturni program in športni nastop učencev in njihovih mentorjev. (L. S.)

v krožiščih, zato bi bilo priporočljivo, da se v rally vključi čim več voznikov, saj je tekmovalje lahko odličen test njihovega znanja.

Kot običajno so vozniki osebnih avtomobilov ter motornih koles s prikolico ali brez nje tekmovali v dveh kategorijah – z mejno letnico izdelave 1975. Med vozniki motorjev, izdelanih do leta 1975 (»veterani«), je bil zmagovalec Avgust Hidič iz Moravskih Toplic, ki je bil med 43 uvrščenimi tudi absolutni zmagovalec avto-moto rallyja. Simon Kojek iz Tešanovec je bil zmagovalec v konkurenci veteranov motornih koles z bočno prikolico, v absolutni konkurenci je bil osmi. V tekmovanju 20 paraplegikov in tetraplegikov – nastopile so tudi štiri ženske – je Alojz Velner iz Vučje Gomile na koncu pristal na 15. mestu. V konkurenci osebnih avtomobilov vseh znamk je Nino Mekicar iz Martjanec pristal na 7. mestu; med osebnimi avtomobili veterani pa je podžupan Geza Džuban osvojil 5. mesto. V streljanju z zračno puško, ki je bila tudi letos atrakcija tekmovanja in se je točkovalo posebej, je med 27 strelci Alojz Velner (Vučja Gomila) osvojil 5. mesto. (G. G.)

Kanalizacija Sebeborci GRADNJA PRIMARNEGA VODA

Med Občino Moravske Toplice kot nosilcem projekta in glavnim izvajalcem gradnje – podjetjem SGP Pomgrad iz Murske Sobotice ter glavnim nadzornikom gradnje – podjetjem Atrij iz Odranec, sta bili nedavno podpisani pogodbi o gradnji primarnega kanalizacijskega omrežja v naselju Sebeborci. Kot je pred priložnostnim podpisom dejal župan Franc Cipot, sodi sebeborska kanalizacija v *Dolinsko kanalizacijo* – skupni projekt celostnega urejanja odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda in varovanja vodnih virov na spodnjem povodju reke Mure. Poleg naše občine v omenjenem projektu s svojimi samostojnimi (občinskimi) podprojekti sodelujejo še občine Beltinci, Dobrovnik, Lendava, Razkrižje in Velika Polana.

Ker je sekundarno kanalizacijsko omrežje v pretežnem delu v Sebeborcih že zgradila občina z lastnimi sredstvi, je sedaj v okviru projekta *Dolinska kanalizacija* na vrsti še položitev primarnega kanalizacijskega omrežja, ki bo speljano do podobnega voda v Martjancih in naprej do čistilne naprave

predvidoma začela že ta mesec in se bodo po pogodbenem terminskem planu končala do 1. julija prihodnje leto, je skupaj z davkom na dodano vrednost 1,182.972 evrov. 28 % vrednosti investicije se bo pokrilo iz deleža Evropske skupnosti oziroma kohezijskega sklada, Ministrstvo za okolje in prostor RS pa bo primarknilo 46 %. Po županovih podatkih se je na kanalizacijo priključilo kar 90 % sebeborskih gospodinjstev, ki so prispevala po 2.500 evrov, drugi se pridružujejo v tem času.

Žal namera, da bi občina v okviru projekta *Dolinska kanalizacija* uredila tudi kanalizacijo v Filovcih, ni uspela, saj kvota razpisanih kohezijskih sredstev ni dovoljevala pokritje obeh projektov. Na občini so se morali odločiti za tistega, ki je bil pripravljen. Župan upa, da bodo iz določenih virov pridobili sredstva tudi za filovsko kanalizacijo. Računa na razpise, ki se nanašajo na celostno urejanje podeželja oziroma vaškega jedra.

v Murski Soboti. Skupna dolžina omenjenih vodov bo blizu 7 kilometrov. Vod ne bo omogočil le odvajanja in čiščenja odpadne komunalne voda za 485 prebivalcev Sebeborca, pač pa bo imel zmogljivost 1.166 PE (populacijskih entot). Skupna vrednost investicije, katere gradbena dela se bodo

14. občinske vaške igre v Krncih

NA VRHU NIČ NOVEGA: KRNCI PRED ANDREJCI

Zaradi težav pri organizaciji 14. občinskih vaških iger – morale bi biti v Suhem Vrhu, a so zaradi odpovedi izvedbo prevzeli Krnci – so bile igre šele zadnjo nedeljo v avgustu. Igre so zaradi svoje narave postregle s polno mero humorja, zabave in prijetnega druženja. In kar je najpomembnejše: potekale in minile so v športnem duhu.

Na vzorno urejenih tekmovalnih poligonih so bolj za šalo kot zares moči in spretnosti v devetih več ali manj poznanih igrah (v metu »bataša«, luščenju koroze, molži vode iz vedra, sestavljanju kmečkega voza, metu krogle, skokih v vrečah, igri z žogo, vlečenju vrvi in vožnji s prirejenim kolesom kot igri presenečenja) merili tekmovalci iz 14 krajev (lani iz 16). Na svoj račun so prišli tudi najmlajši, saj so imeli svoje tekmovanje v vlečenju vrvi.

Domačini se niso izkazali le kot dobri organizatorji pač pa tudi kot izvrstni tekmovalci. Čeprav so Krnci eden najmanjših krajev v občini (v volilni imenik je vpisanih vsega 45 ljudi), so kopici zmag z dosedanjih tekmovalcev dodali novo in ponovili lanski uspeh iz Filovec. Z nasko-

kom devetih točk so slavili in na drugem mestu tudi letos pustili tekmovalce in tekmovalke iz Andrejec, tretjeuvrščena ekipa pa je prišla iz Ratkovec. V posamičnih igrah so se s tremi zmagami (v luščenju koroze, v molži in v igri presenečenja) najbolj odlikovali prav tekmovalke in tekmovalci iz Krnci, v metu krogle in v skakanju v vrečah so bili zmagovalci Andrejci, v sestavljanju kmečkega voza in v vlečenju vrvi Ratkovci, v igri z žogo Martjanci, Suhi Vrh pa v metu »bataša«.

V skupnem seštevku vseh iger sledijo: Filovci na 4., Martjanci na 5. in Selo na 6. mestu, za njimi so se zvrstili: Tešanovci, Ivanovci, Sebeborci, Bogojina, Noršinci, Mlajtinci, Suhi Vrh in Bukovnica.

Ocenjevanje

DOBER PREKMURSKI ŠPRICER

Odbor Prekmurski špricer, ki deluje od lanskega avgusta, je z namenom promocije te v Prekmurju nekoč zelo priljubljene in poznane pijače kot mešanice decilitra kakovostnega belega (prekmurskega) vina in decilitra (prekmurske) naravne mineralne vode v kavarni Murska republika v restavraciji Zvezda pripravil prvo ocenjevanje za najboljši prekmurski špricer.

Kot je dejal predsednik odbora Ernest Novak, si v skrbi za večjo porabo prekmurskih vin prizadevajo, da bi prekmurski gostinci – teh je kar 520 – v svojih lokalih točili prekmursko vino. In špricer je bil v preteklosti najpogostejši spremljevalec za odžejanje v vročih poletnih dnevih, pa tudi nepogrešljivi spremljevalec zimskih večerov v »pravi moški družbi«. Da bi njegovo priljubljenost oživel, so ustanovili posebni odbor, pripravili pa so tudi njegovo prvo ocenjevanje. Na njem so lahko sodelovali gostinci, ki jim je bil za njihov lokal že dodeljen promocijski znak *Tü točimo prekmurski špricer*, in točijo ustekleničeno vino. Sodelovali pa so lahko tudi tisti, ki so točili neustekleničeno vino z območja Prekmurja in je to v kemični sestavi ustrezalo pravilniku za prekmurski špricer. Novak je omenil, da si je doslej omenjeno oznako pridobilo 16 gostincev in vsi so sodelovali na ocenjevanju. Bilo pa je

Med petimi člani ocenjevalne komisije je bil tudi Marjan Marič iz gostilne Marič, predstavnik OOOZ Murska Sobota-sekcija gostinstvo in član odbora Prekmurski špricer.

tudi 27 lokalov, ki se bodo krogu promotorjev te pijače verjetno pridružili kmalu.

Med lokali, ki že imajo promocijsko oznako, je največ točk zbrala Okrepčevalnica na hribu Ljudmile Celec (Gornji Črnci); diplome so osvojili: Bar-pivnica Kuzma (Cankova); Okrepčevalnica Lovski dom (Cankova), Pizzerija Kučan (Križevci na Goričkem) in Turistična kmetija Tremel (Bokrači). Med dobitniki priznanj v tej skupini lokalov je tudi Fema iz Martjanec.

V skupini lokalov, ki oznake še nimajo, so pa na dobri poti, da jo kmalu dobijo, pa so bili iz naše občine nagradieni: z diplomom gostilni Marič (Sebeborci) in Urška (Martjanci); s priznanji pa Gostišče-okrepčevalnica Oaza (Mlajtinci), Izletniška kmetija Puhan (Bogojina) in Okrepčevalnica Vrčec (Moravske Toplice).

Filovci

SPOMINSKA PLOŠČA ROJAKU OSWALDU OŠLAJU

V okviru bogatih prireditev letošnjih XXI. Košičevih dnevov so v Filovcih pripravili enega od vrhuncev letošnjih prireditev – spomnili so se 130. obletnice rojstva rojaka, patra Oswalda Ošlaja (1879–1962). V njegov spomin so v kulturni dvorani najprej pripravili slavnostno akademijo, zatem je letošnji bisernomašnik dr. Jožef Smej pred krajevno kapelico daroval mašo, prijetni popoldan drugo nedeljo v septembru pa se je končal s simboličnim odkritjem in blagoslovitvijo spominske plošče, posvečene temu pomembnemu Filovčaru, na pročelju vaško-gasilskega doma. Ploščo sta odkrila podžupan Alojz Glavač in Ignac Gabor, podpredsednik pripravljalnega odbora XXI. Košičevih dnevov 2009.

Čeprav je bil večini krajanov vse do tega dogodka malo poznan, lahko patra Oswalda Ošlaja uvrstimo med najpomembnejše krajanje, delujoče na posvetnem področju. Zaradi zgodovinskih okoliščin mu namreč ni bilo dano delovati na domačih tleh in v materinem jeziku. Kot je mogoče razbrati iz zelo obsežnega zbornika, že kar zajetne knjige na 208 straneh, ki jo je KUD Jožef Košič izdal tudi ob letošnjih Košičevih dnevih in je v veliki meri posvečena kraju Filovci, njegovi zgodovini, lončarjem, pomembnim ljudem, naravnim in arheološkim posebnostim in drugemu, je bil pater Oswald dejaven med frančiškani na Madžarskem. V Pečuhu je študiral filozofijo, v kraju Baja je nadaljeval teološki študij, za duhovnika je bil posvečen leta 1901. Sicer pa je bil pater Oswald Ošlaj magister filozofije, teologije, profesor bogoslovja in ustanovitelj Družbe frančiškank negovalk ubogih. Umrli je leta 1962 v Budimpešti v starosti 84 let.

Bogojina

PO POTEH KULTURNE DEDIŠČINE

Stalnica Košičevih dnevov kulture, ki v Bogojini in krajih, ki so nekoč sestavljali krajevno skupnost, sedaj pa jih povezuje ista župnija, vsako leto potekajo od sredine avgusta do sredine septembra, je tudi *Pohod po poteh kulturne dediščine*. V okviru XXI. Košičevih dnevov so ga pripravili devetnajstič.

Na okrog 15 kilometrov dolgo pot se je z namenom spoznavanja naravne in kulturne dediščine Bogojine in njene okolice podalo več kot 50 pohodnikov, pot pa jih je od zbirnega mesta pred župniščem v Bogojini vodila mimo znamenite cerkve Gospodovega vnebovzeta čez južne obronke bogojinskih gor in mimo filovskih v smeri strehovskih gor in Bukovniškega jezera.

Ob vmesnih okrepčevalnicah je bil za vse pohodnike zelo dobrodošel zlasti počitek ob energijskih točkah pri Vidovem izviru. Tam so si lahko pohodniki umili oči z vodo iz domnevno zdravilnega naravnega izvira. Na poti mimo spomenika padlega borca Jožka Talanija so obiskali še Bukovnico in se podali nazaj proti Bogojini.

Organizator tega pohoda, TD Bogojina, je zaključek s toplim obrokom in družabnim delom za vse pohodnike pripravil v domačem kmečkem turizmu Gutman-Zver.

Ivanci

ŠESTI ZELENJADARSKI DAN

S pristno prireditvijo, ki so jo v okviru Košičevih dnevov na Ivanicah zadnjo soboto v avgustu pripravili že šesto leto zapored, so neumorni domačini skupaj s svojimi gospodinjami ter društvi v kraju – gasilskim, Selenco in nogometnim – tudi letos dokazali, kaj je mogoče pripraviti s skupnimi močmi. Ivanci imajo kot edini na levem bregu Mure izgrajen namakalni sistem na več kot 80 hektarjih in se kljub slabi izkoriščenosti sistema namakanja uvrščajo v najbolj tipično zelenjadarsko območje, ne samo v naši občini, pač pa v celotnem Prekmurju.

Ob uvodnem programu in strokovnem poučnem predavanju pod naslovom *Zdravje iz narave* magistra farmacije Bojana Madjarja je bila v prostorih gasilskega doma tudi letos rdeča nit prireditve razstava vseh vrst zelenjave, ki jo prideluje nekaj vztrajnih kmetovalcev-zelenjadarjev. Tako je bilo mogoče na letošnji razstavi videti kar tri jedilne buče velikanke, pri čemer je največja tehtala kar 45 kilogramov, pa različne vrste okrasnih in jedilnih buč, krompir, paradižnik, papriko, solate, radič, rdečo peso, brokoli, lubenice in še in še.

Vestne gospodinje so pripravile kar 30 različnih brezmesnih jedi iz omenjenih vrst zelenjave, ki so jih najprej razstavile, vse jedi je bilo zatem mogoče tudi poskusiti. Na ogled so bile postavljene različne solate, špinačne rolade, bučne solate, makaroni z zelenjavo, različni brezmesni zavitki (retaši) iz zelja, buče pa različni sadni kruhi iz bučnega semena, oreh, polnjen paradižnik, zelenjavne pizze ...

Na prireditvenem prostoru so ivanski kuharji Jože Činč, Tanja Nemet in Melita Kuhar za obiskovalce pripravljali različne jedi, kot so zelenjavna juha, cvetačna juha, testenine z bučkami in različna zelenjava na žaru.

Prireditelji so držali obljubo in izdali knjižico receptov z različnimi zelenjavnimi jedmi. Zbranih je kar 52 različnih napotkov za pripravo jedi iz zelenjave, pri čemer so razdeljene po sklopih, kot so juhe, glavne jedi, priloge, solate in namazi.

Lončarska vas Filovci ODPRLI ČRNO KOPASTO PEČ

Tradicija lončarstva v Filovcih z nekoč kar 91 aktivnimi lončarji je nesporna. Z izdelki iz gline, v prvi vrsti z izdelovanjem industrijske keramike, v manjši meri pa je pri njih še vedno ohranjena lončarska obrt, se že več desetletij ukvarjajo v podjetju Lončarstvo in keramika Bojnec. Podjetje Bojnec se je v miniaturni lončarski vasi, sestavljeni iz dveh več kot 120 let starih »cimpranih« in s slamo kritih prekmurskih hiš, kjer je tudi urejen muzej na prostem, prve dni septembra ponovno predstavilo širši javnosti: odprli so staro kopasto peč, nove prostore prodajalne keramike, zadišalo pa je tudi po nekdanjih filovskih jedeh iz črne kuhinje.

Bojnecovi so v ospredje postavili redukcijsko lončevino – črno žganje. Gre za edinstveno peč, ki še obratuje v tem koncu Evrope. Žganje lončevine je dolgotrajno: peč je potrebno naložiti do vrha s suhimi lončenimi izdelki, nato se vrata na kopasti peči založijo oziroma zazidajo z opeko in se v treh kuriščih, ki so pri tleh, začne nalagati borov les. Kuri se deset do dvanajst ur, temperatura v peči doseže okrog 900 stopinj Celzija. Na koncu na kurišče položijo borove korenine, ki dajo veliko črnega dima. Takrat je potrebno kopo v celoti zapreti – zazidati vse njena kurišča in vse zračnike. Ker začne zmanjkovati kisika, lončevino v črno obarva železov oksid, ki ga je veliko prav v glini. Ta

pravzaprav glino obarva v rdečo barvo, ker pa v peči zmanjkuje kisika, se namesto v rdeče obarva v sivo. Temu postopku pravijo redukcija. Ker ima lončevina zelo nizko poroznost, ima zlasti veliko uporabno vrednost. Da se kopasta pač ohladi do te mere, da jo je mogoče odpreti, sta potrebna dva dneva. V prvi vrsti z namenom obujanja starega načina žganja lončevine pri Bojnecovih kopasto lončarsko peč zakurijo dvakrat na leto.

Ob tem dogodku so odprli tudi prodajalno, kjer ob lončevini ponujajo tudi keramiko, namenjeno za tuji trg. Igor Gerič iz Hotize je ob tej priložnosti prikazal postopek izdelovanja keramike na vratnem vretenu, skupaj s Turističnim društvom

Filovci pa so predstavili filovsko kulinariko, pri čemer so ponovno prižgali črno kuhinjo. V njej sta Štefan Ošljaj in Dušan Černela pripravila in pekla plemenjak iz črne moke. Med drugimi kulinaricnimi jedmi so obiskovalcem ponudili tlačenko s fižolovo solato in druge dobrote prekmurske kuhinje: pogache, gibanice, bograč, langaš ...

47. Kmetijsko-živilski sejem AGRA

TIC MORAVSKE TOPLICE IN DRUŠTVA IZ FILOVEC

Osrednji sejmski dogodek s področja kmetijstva in živilstva v državi in v tem delu Evrope – kmetijsko-živilski sejem AGRA v Gornji Radgoni – vsako leto ponuja priložnosti za promocijo. Tudi za turistične organizacije, najrazličnejša društva in posameznike.

Prvi dan sejma so se na razstavnem prostoru Krajinskega parka Goričko predstavili tudi turistični in kulinaricni ponudniki iz naše občine: TIC Moravske Toplice je razstavil obsežno promocijsko gradivo, društva iz Filovec, vinogradniško-sadjarsko, turistično in Gaj, pa so predstavila svojo ponudbo in glavne elemente, na katerih gradijo promocijo kraja. Kajpak so odlična vina s treh vinorodnih gričev Filovskih goric, kakor tudi pristno kulinariko s pajanim kruhom

in ocvirkovimi ter zasekovimi namazi ponujali tudi mimoidočim. Ni kaj: tako se oblikuje in dela turistična ponudba!

Bogojina DESETA HUBERTOVA MAŠA

Lovska družina Bogojina je v idiličnem naravnem okolju pri svojem lovskem domu pripravila jubilejno 10. Hubertovo mašo za pokojne in žive lovce. Kot je znano, se je ideja o vsakoletni lovski maši in druženju lovcev ter drugih ljubiteljev narave porodila starosti lovske družine in nekdanjemu predsedniku Štefanu Horvatu. Z njo so po eni strani v mozaik prireditvev Košičevih dnevov svoje dodali tudi lovci, po drugi pa počastili svojega lovskega zavetnika.

Letošnje jubilejne lovske slovesnosti so se med drugim udeležili župan Franc Cipot, podžupan Alojz Glavač in predsednik Zveze lovskih druženj Prekmurja Arpad Koveš. Kot gostje so s prapori prišli lovci LD Prosenjakovci, Mlajtinci in Rankovci.

Kot je to že v navadi, je slovesno bogoslužje ob somaševanju domačega župnika dr. Stanislava Zvera daroval beltinski župnik Alojz Benkovič, ki je celo predsednik-starešina lovske družine Bogojina, v njej pa je sodeloval tudi diakon Mateja Križanič, po rodu iz Beltinec, ki sicer živi v Ljubljani. Pri mašni daritvi je pel mešani pevski zbor župnije Bogojina, z lovskimi rogovi pa so sodelovali tudi Prekmurški rogisti.

Križanič je v pridigi poudaril pomen lovstva za naravno ravnovesje in pohvalil domačo lovsko družino, da tudi v obliki verskega obreda neguje lepo lovsko tradicijo in skrbi za divjad. Tudi s tem obredom so lovci obudili legendo o sv. Hubertu, velikem ljubitelju lova, ki se mu je na lovu prikazal srnjak s križem. Posebnost Hubertove maše je vsako leto tudi v tem, da lovci pred priložnostni oltar na prireditvenem prostoru postavijo uplenjenega jelena.

56. svetovno prvenstvo oračev v naši občini TEKMOVANJE ZA ZGODOVINO

Polja, ki jih sredi tešanovske in mlajtinske ravnice obdeluje Panvita, so bila prve dni septembra v znamenju svetovnega prvenstva v oranju, ki velja vsako leto za enega največjih kmetijskih dogodkov na svetu. S področja tekmovanj v tej primarni gospodarski dejavnosti pa mu zagotovo ni para. Dva dneva – v petek na strnišču ter v soboto na ledini – se je v veččinah oranja s plugi krajniki in z obračalnimi plugi s poudarki na vseh elementih oranja (odpiranje brazd, krona, glavno oranje, vhod in izhod, zaključek, ravnine vsega naštetega ...) merilo 59 oračev iz 30 držav.

Kljub dežju, ki je motil orače v zaključku oranja na strnišču prvega dne ter zatem ponoči, ko je padlo na kvadratni meter 39 litrov, je tekmovanje tako v organizacijskem, tehničnem, spremljevalnem in družabnem smislu izjemno uspelo. Organizatorji iz Zveze za tehnično kulturo Slovenije zato na koncu niso skrivali zadovoljstva; na račun izjemne organizacije s pohvalami niso skoparili niti predstavniki Svetovne organizacije oračev (WPO - World Ploughing Organization) in tekmovalci. Obiskovalci so kot vselej in povsod zgodba zase. Prvi dan jih je bilo le blizu pet tisoč, drugi dan pa več kot 25 tisoč, kar je na teh tekmovanjih svojevrsten rekord.

Pomurskim in slovenskim oračem z legendarnimi Štefanom Bukvičem, Jožefom Režonjo in Alojzom Avšičem na čelu se je z organizacijo tega doslej največjega tekmovanja na slovenski zemlji uresničil življenjski cilj. Ta je postal realnejši z osamosvojitvijo Slovenije oziroma z vključitvijo naše države v svetovno organizacijo. WPO je bila sploh prva mednarodna organizacija, ki je pod svoje okrilje kot enakovredno članico sprejela mlado državo Slovenijo. S številnimi jesenskimi dekoracijami, praznično podobo, stojnicami po vasi ter ob prireditvenem prostoru, se niso izkazali samo v Tešanovcih, ki so bili kljub zapletom pred samim tekmovanjem vendarle uradno imenovani za uradni kraj tekmovanja, temveč tudi v okoliških krajih.

206 HEKTARJEV POLJ, 300 PRIDNIH LJUDI, 20 KM VRVICE

Že ob veličastnem odprtju tekmovanja v kompleksu Panvitine enote kmetijstva pri Tešanovcih, kjer so potekale tudi vse spremljevalne prireditve, je Ciril Smrkolj, predsednik organizacijskega odbora 56. SP in predsednik KGZS, poudaril, da so slovenski orači kandidaturo za organizacijo svetovnega tekmovanja ob podpori takratne vlade vložili že leta 1998 (sam je bil kmetijski minister).

Tudi sedANJI kmetijski minister dr. Milan Pogačnik in Franc Cipot, župan Občine Moravske Toplice, sta bila vesela tega velikega dogodka, še posebej župan Cipot, saj se je zgodil v njegovi občini. Tudi na ta način se je potrdilo, da je Slovenija pomembna kmetijska država. Na to je ob zaključku spomnil tudi predsednik Vlade RS Borut Pahor. In to velja v polni meri tudi za našo občino.

Uresničila se je želja donedavnega predsednika WPO Michaela Deimela za dobre tekmovalne pogoje in dobro organizacijo (na rednem sestanku članov upravnega odbora ter vodstva WPO po končanem tekmovanju v hotelu Ajda v Moravskih Toplicah ga je zamenjal dosedANJI podpredsednik William Hood iz Severne

Irske), saj je bilo 206 hektarjev polj za trening, tekmovanje in izvedbo spremljevalnih prireditev odlično pripravljenih. Tudi na koncu tekmovanja je bil Deimel navdušen, saj je kar naravnost povedal, da boljše organiziranega prvenstva v desetih letih svojega delovanja doslej še ni doživel. »Tako rekoč idealno!«

Michael Deimel

IGOR PATE NAJBOLJŠI DOSLEJ, JOŽEF ZVER SE JE POSLOVIL

V nekaj stavkih je sicer nemogoče strniti vse misli, ki sta jih ob koncu tekmovanja izrekla naša tekmovalca, ki sta, razumljivo, imela najštevilčnejšo podporo gledalcev.

Jožefa Zvera iz okrog 20 kilometrov oddaljene Brezovice pri Veliki Polani je prišlo na njegovem 12. nastopu na svetovnih prvenstvih, kar je med vsemi svetovnimi orači absolutno največ, bodrit več kot sto domačinov. Kljub dobremu občutku svoje najboljše uvrstitve, 8. mesta pred dvema letoma v Litvi, ni izboljšal, saj je po 10. mestu na strnišču in 13. na ledini skupaj pristal na 12. mestu. »Kljub vsemu sem zadovoljen. Še bolj pa s tem, da smo ogromno truda uspešno vložili v kandidaturo svetovnega tekmovanja v Sloveniji, da smo ga pripravili v Prekmurju, ki je najbolj kmetijska regija v Sloveniji, od koder so vselej prihajali najboljši orači. Pripravili smo ga tako, kot sem si lahko samo želel. Bil sem na 12 svetovnih prvenstvih in z zadovoljstvom lahko povem, da je bilo prav letošnje najbolje organizirano,« je dejal in dodal, da se sicer poslavlja od tekmovalnega oranja, tako kot je napovedal, a da bo z veseljem tekmovalne izkušnje prenašal na mlade.

Jožef Zver

»Biti domačin svetovnemu prvenstvu je velik dogodek za velika mesta in države, za našo malo občino pa je to izjemen dogodek in kot tak enkratna priložnost te generacije,« je na otvoritveni slovesnosti uvodoma dejal župan Franc Cipot in nadaljeval: »Res je sicer, da spada Občina Moravske Toplice še vedno po površini kmetijskih zemljišč na prebivalca v sam vrh v Sloveniji, je pa tudi res, da možnosti organizacije svetovnega prvenstva nismo dobili zgolj zato, temveč predvsem ker imamo zelo dobro razvit turizem in s tem povezane prostorske zmogljivosti za nastanitev vseh, ki pridejo na tako veliko prireditev, od tekmovalcev in spremljevalcev do obiskovalcev ... Priprave na svetovno prvenstvo v oranju so se v naši občini začele že pred enim letom, saj smo ob lanskem prazniku občine leto 2009 poimenovali Leto turizma v Občini Moravske Toplice. To pa pomeni tudi leto turizma v Pomurju, saj so na svetovnem prvenstvu zastopane vse občine Pomurja; to je eden od skupnih projektov, o katerem smo se župani vseh 27 občin hitro poenotili. Prireditve, kot je svetovno prvenstvo, je vedno priložnost za predstavitev pokrajine in ljudi, ki tu živimo, če seveda znamo to, kar imamo, na kakovosten način prikazati tistim, ki si bodo prišli ogledat to prireditve.«

»Drugi dan je bil moj. To sem na svojih petih svetovnih prvenstvih vselej potrdil. Ker sem imel tako kot na strnišču tudi pri žrebu parcele na ledini veliko smole, sem s 5. mestom drugi dan dosegel svoj maksimum,« je bil kljub precejšnji smoli po prvem dnevu, ko je na strnišču osvojil 13. mesto, zadovoljen Igor Pate iz Dolenjega Kamenja pri Novem mestu. Njegovo skupno 8. mesto je najboljša uvrstitev doslej.

»USPELI SMO!«

Na koncu še sklepna misel staroste slovenskega tekmovalnega oranja, 77-letnega Alojza Avšiča, ki je v tekmovalnem oranju že od leta 1962, do leta 2005 pa je bil celih 15 let predstavnik Slovenije v WPO. »Kakovostni vrh postaja vse širši. In zelo zadovoljen sem, da se v prvo tretjino tekmovalcev redno uvrščajo tudi naši orači. Generalno gledano sta letošnji skupni uvrstitvi naših tekmovalcev najboljši doslej, Pate pa se na vsakem naslednjem svetovnem prvenstvu uvršča za nekaj mest više.«

Marjan Kardinar, vodja tekmovanja, ob Tonetu Hrovatu podpredsednik organizacijskega odbora in predstavnik Slovenije v WPO, ima ob Avšiču in še nekaterih posameznikih največ zaslug, da je Slovenija s kandidaturo uspela in da je bilo prvenstvo pripravljeno v Prekmurju. Ob predaji tekmovalne zastave gostiteljem 57. svetovnega tekmovanja, ki bo od 15. do 18. aprila na Novi Zelandiji, je ganjeno dejal: »Hvala vsem 30 državam. Vsi

skupaj smo velika oraška družina in tega svetovnega prvenstva ne bi zmgogli, če ne bi imeli resnično ene želje: uspeti!«

Feri Gönc, vodja projekta 56. SPO: »Svetovno prvenstvo je kljub popoldanskem in nočnem deževju v vseh pogledih lepo uspelo. Že prvi dan smo beležili presenetljivo dober obisk, drugi dan pa je bilo število obiskovalcev daleč nad pričakovanji in smo tudi s tega vidika zelo zelo zadovoljni.

S samo organizacijo oziroma pripravo na tekmovanja večjih težav ni bilo, pa tudi sicer smo na tem projektu delali že poldruho leto, tako da je bilo vse skrbno načrtovano in pripravljeno. Sprva nas je v organizaciji na prireditelje delalo nekaj deset, v času tekmovanja več kot 300.

Zelo pozitivni odmevi na organizacijo in izvedbo tekmovanja so najlepše plačilo za nas, organizatorje. Rad bi se zahvalil vsem svojim sodelavcem, tudi tistim, ki so pripravljali prireditveni in tekmovalni prostor. Dejansko je bilo v to vložena ogromno dela. Če samo navedem 20 km razmejivne vrvice, ki je bila nameščena na 5.000 količkov, 206 ha površin ...«

URADNI REZULTATI

Plugi krajniki: 1. Werner Eder (Avstrija) 367 (184,5 strnišče, 182,5 ledina), 2. John Tracey (Republika Irska) 364 (165, 199), 3. Hardy Andersen (Danska) 343,5 (168, 175,5) ... 12. Jožef Zver (Slovenija) 276,5 (130,5, 146);

Obračalni plugi: 1. Roel Cuyvers (Belgija) 367 (184,5, 182,5), 2. Andrew B Mitchell Snr (Škotska), 359 (159, 200), 3. Liam O'Driscoll (Irska) 352 (167, 185) ... 8. Igor Pate (Slovenija) 327,5 (150, 177,5).

ORANJE MIMO SOJA ŽAROMETOV

Komentar

Čeprav se nimam za športnega telebana, bi bil v zadregi, če bi me kdo povprašal, koliko svetovnih prvenstev oziroma tovrstnih tekmovanj na najvišji ravni smo doslej gostili v Sloveniji. Če oranje ni klasična športna disciplina, pa tekmovalna nedvomno je. In prav to je večina slovenske javnosti v času priprav in izvedbe 56. svetovnega prvenstva v oranju v Tešanovcih, ki se je prvič zgodilo na slovenskih tleh, hote ali nehote prezrla. Ker o dogodku mediji nis(m)o poročali, se tudi zgodil ni!

Če že lahko brez obotavljanja damo najvišjo oceno prirediteljem svetovnega tekmovanja v oranju, Zvezi za tehnično kulturo Slovenije, ki je pripravila tekmovanje na resnično najvišji možni ravni – to potrjuje tudi izjava predsednika Svetovne zveze oračev (WPO) Michaela Deimela, ki je v svojem imenu in v imenu oračev ter drugih članov nacionalnih ekip izjavil, da ni videl boljše organiziranega prvenstva – pa je nikakor ne moremo dati medijem oziroma njihovi podpori tega dogodka. Zlasti osrednjim, nacionalnim, ne. Ti pred tekmovanjem o dogodku tako rekoč sploh niso poročali, pa tudi v času tekmovanja so enemu največjih kmetijskih dogodkov na svetu po mnenju številnih namenili daleč premalo pozornosti. Zaradi tega, ker se je dogajal na njenem obrobju, zaradi tega, ker smo iz Prekmurja vajeni poročati samo o negativnih in žalostnih dogodkih, zaradi ...? Kot, da bi bilo Prekmurje v drugi državi.

Tudi na ta način se kaže mačehovski odnos do našega kmetijstva, podeželja, Prekmurja kot izrazito kmetijske in gospodarsko najmanj razvite slovenske regije. In potem sploh ni čudno, da ima javnost tako odklonilen odnos do vsega, kar je povezano s kmetijstvom.

Nekateri so očitno (še vedno) prepričani, da hrana raste na košarkarskih, nogometnih ali drugih igriščih in ne na njivah in da zato o (svetovnem) oranju kot enem od temeljnih in najstarejših opravil pri njeni pridelavi in s tem tudi temeljev razvoja sleherne civilizacije, ni vredno poročati.

***

Za umiritev pa še nekaj čisto statističnih podatkov o udeležencih letošnjega svetovnega prvenstva v oranju, ki si ga je kljub vsemu ogledalo spoštljivih 30 tisoč ljudi. Da je tudi prihodnost svetovnega tekmovalnega oranja na mladih, še bolj pa na novih oračih, priča tudi statistika: od 59 oračev iz 30 držav jih je bilo kar 15 debitantov, od teh jih je bilo osem mlajših od 35 let. Sicer je bilo v tem starostnem obdobju kar 21 oračev. Zanimivo: tudi zmagovalca v obeh kategorijah – s plugi krajniki in obračalni plugi – sta novinca. Absolutno najmlajši ostaja 20-letni Andrew B Mitchell Jnr iz Škotske, kateremu pa je bilo letošnje svetovno prvenstvo že četrto. Kot debitant je na veliko presenečenje že z vsega 17 leti med orači s plugi krajniki postal svetovni prvak, svoje kvalitete pa je s 3. mestom na ledini potrdil tudi letos.

Najstarejši tekmovalec je bil 72-letni Kanadčan Mar Whaley, ki je na svetovno prvenstvo spet prišel po 19 letih in je med krajniki skupno osvojil 23. mesto.

Zanimivo je pokukati tudi v poklice oračev: kajpak jih je od 59 bilo kar 30 kmetovalcev, pa tudi drugi so bolj ali manj povezani s kmetijstvom in pridelavo hrane (mehaniki, mlekarji, vozniški, delavci na kmetiji, učitelji na kmetijskih šolah, promotorji podeželja ...). Po poklicu je kmet tudi 46-letni Jožef Zver, kateremu je bil letošnji dvanajsti nastop na svetovnem prvenstvu hkrati tudi zadnji. Drugi slovenski tekmovalec, 31-letni Igor Pate, je imel med vsemi udeleženci najvišjo izobrazbo: je inženir strojništva in diplomirani ekonomist, zaposlen v podjetju Adria Mobil v Novem mestu.

BIOGRAD NA MORU SE PREDSTAVI

Neverjetno! Prvi dan SPO, med oranjem strnišča, se nenadoma sredi polj zasliši pesem. Ob improvizirani stojnici zbrano množico zabava dalmatinska klapa. Pristopim k stojnicam z obilico propagandnega gradiva, dalmatinskimi dobrotami in vini ... Biograd na moru, prireditelj svetovnega prvenstva v oranju leta 2012, je izkoristil »bližino« in se z dobro propagandno akcijo predstavil javnosti. Nastopili so tudi v prireditvenem šotoru, nekoliko razredčeno skupino smo srečali na prizorišču tudi v soboto, takrat na blatnih poteh tešanovskih njiv.

V Tešanovce in Moravske Toplice se je podala številčna delegacija Biograjčanov – vodil jo je predsednik Turistične skupnosti mesta Biograd g. Ivo Eškinja. Sestala se je tudi s predstavniki Občine Moravske Toplice ter v pogovoru z županom Ferijem Cipotom in njegovimi sodelavci izmenjala izkušnje pri pripravah na tekmovanje in promociji prireditelja. Gospod Eškinja je poudaril, da je Biograd na moru izrazito turistično mesto, brez prave industrije, ki ob svojih 6 tisoč prebivalcih premore kar blizu 10.500 postelj, ponosni so, da je njihova marina tretja na Hrvaškem, v bližini je zadrsko letališče. Biograd je odlično izhodišče za številne izlete v svetovno znane nacionalne in naravne parke, kot so Krka, Paklenica, Kornati, Vransko jezero ... Očitno so z odlično infrastrukturo pričrli svetovno organizacijo oračev. (L. S.)

KRUŠNI IZDELKI IZ PŠENICE RAZREDA C – Odbor za kmetijstvo občine Moravske Toplice se je na 18. redni seji dne 10. avgusta 2009 odločil, da na Svetovnem prvenstvu v oranju v Tešanovcih predstavi problematiko vrednotenja pšenice letine 2009 in na stojnici s krušnimi izdelki iz pšenice razreda C pokaže njihovo kvaliteto. Predstavitve na stojnici je bila nad vse uspešna, predvsem pa slastna in bogata. K temu so s svojimi izdelki pripomogle tudi Pomurske mlekarne, v največji meri pa dobre gospodinje, ki so spekle zelo okusne krušne izdelke: Roži Kovač iz Motvarjevca, Suza Malačič iz Prosenjakovca, Irena Šušlek iz Pordašincev, Erika Emri in Marta Kodila iz Pečarovca, Jožica Matjašec iz Renkovec in Sonja Kološa iz Andrejca. Odbor se jim iskreno zahvaljuje za sodelovanje.

Državno tekmovanje v oranju
**ŠTEFAN CIGÜT ML. Z ZMAGO
NA NOVO ZELANDIJO**

V okviru spremljevalnih prireditev svetovnega prvenstva je na poljih pri Mlajtincih, nedaleč od osrednjega prireditvenega prostora, potekalo tudi državno prvenstvo v oranju. Letošnje prvenstvo z udeležbo 28 oračev in ene oračice – 19 v konkurenci plugov krajnikov in 10 z obračalnimi plugi – je bilo zgodovinsko, saj so po nekaj letih razprtij svoja stališča uspeli zblížati v Zvezi za tehnično kulturo Slovenije (ZOTKA), ki je bila vse dotlej edini organizator tovrstnih tekmovanj na najvišji ravni, in v Združenju oračev Slovenije (ZOR). Slednji so imeli v preteklosti veliko pripomb na številna okostenela pravila, zlasti kar zadeva sojenje. Tokrat se je zgodilo prvič, da sta bila ZOTKA in ZOR enakovredna organizatorja državnega tekmovanja.

Tudi letos so najboljši pokazali dovršeno oranje, zlasti nekateri mladi orači so napovedali, da bo imel serijski, kar devetkratni zmagovalec državnih tekmovanj Jožef Zver, ki se je z nastopom na svetovnem prvenstvu tudi uradno poslovil od tekmovalnega oranja, dostojnega naslednika.

Kot je bilo pričakovati, je bil med obračalnimi plugi Dolenjec Igor Pate daleč pred sotekmovalci in je zmagal z naskokom skoraj 50 točk. Precej drugače pa je bilo v konkurenci plugov krajnikov, kjer so imeli glavno besedo »povratniki«, orači, ki iz različnih razlogov zadnja leta niso tekmovali. Izkušeni Vlado Divjak iz ekipe Podravja je lani oral na posebnem državnem tekmovanju, ki ga je združenje pripravilo v Lenartu, Prekmurca in po oceni mnogih velika upa slovenskega tekmovalnega oranja Štefan Cigüt ml. in Dejan Norčič – oba prihajata iz naše občine, saj je slednji doma v Sebeborcih, Cigüt pa v Noršincih – pa zaradi znanih razprtij dve leti nista oral niti na regijskih, kaj šele na državnih tekmovanjih.

*Po dveh letih
premora si je
Štefan Cigüt ml.
s plugi krajniki
prioral svoj drugi
naslov državnega
prvaka.*

Kljub kazenskim točkam, ki si jih je nabral 25-letni Štefan Cigüt (dobil jih je tudi zaradi domnevnih sugestij gledalcev ob parceli, kar novi pravilnik o sojenju in ocenjevanju v 9. členu prav tako obsega, in ta člen je s strani tekmovalcev na koncu doživel največ glasnih kritik), je z odličnim oranjem na ledini nabral neulovljivo prednost. Po letu 2004 je to od marca letos univerzitetnemu diplomantu kmetijstva drugi državni naslov, z zmago manj kot kilometer od doma pa si je prioral tudi vozovnico za svetovno prvenstvo, ki bo aprila na Novi Zelandiji.

Odlično se je odrezal tudi Dejan Norčič, saj je osvojil tretje mesto, izjemen uspeh tekmovalcev iz naše občine je zaokrožil Rok Šebök iz Sela, ki je z obilico smole na koncu pristal na 15. mestu.

Geza Grabar

Prosenjakovci POMLAJENI KLOPOTEC

Vinogradniška sekcija Kulturno-turističnega društva Prosenjakovci je sredi avgusta postavila klopotec, ki odganja škorce in napoveduje veselo trgatve, in podelila priznanja vinogradnikom za vina letnika 2008.

Rajko Janjić, vodja vinogradniške sekcije, je skupaj z »župnikom« ob domači kapljici blagoslovil pomlajeni klopotec, ki so ga potem vinogradniki, ob petju pevskega zbora Marjetice, postavili na svoje mesto, kjer je do trgatve, z glasnim drdranjem in klopotanjem odganjal požrešne škorce.

Ob tem dogodku je vodja vinogradniške sekcije Prosenjakovci svečano podelil kar 50 priznanj z nedavnega ocenjevanja vin: 15 jih je prejelo zlata priznanja, 20 srebrna in 5 bronasta. Najvišje ocene so prejeli vinogradniki: Olga Gabor iz Filovec za muškato tonel, 18,63 točk, Franc Kovač iz Prosenjakovec za renski rizling, 18,60 točk, in Ladislav Györek prav tako iz Prosenjakovec, za chardonnay, z oceno 18,57.

Uradnemu delu je sledila pogostitev in petje z glasbeno skupino Zvončki, ki so s svojim čudovitim glasom preplavili ves prosenjakovski Veliki breg. Takšno vzdušje je trajalo vse do večernih ur. (S. V.)

Mlajtinci

VSI POSTOPKI SO ZAUSTAVLJENI

O primeru bioplinarne Časar iz Mlajtinec, o čemer smo prvič pisali že pred dvema letoma, je zgodba (vsaj začasno) zaključena. Kljub temu, da je občinski svet Časarjevo namero v drugi polovici leta 2007 večkrat potrdil in izdal pozitivna soglasja za nadaljnjo izdelavo državnega lokacijskega načrta, je bil pritisk tamkajšnje civilne iniciative tako močan, da se je župan Franc Cipot po zboru občanov že januarja lani odločil, da celotne postopke prav zaradi tega zaustavi. Ker so imeli Časarjevi pri izdelavi dokumentacije veliko stroškov, sedaj od Občine Moravske Toplice oziroma župana zahtevajo povrnitev nastalih stroškov v znesku dobrih 370 tisoč evrov.

Ker so krajani Mlajtinec in Lukačevce tudi na zadnjem zboru občanov sredi julija letos potrdili sklepe zbora 30. januarja, ko med drugim na predvideni lokaciji (SV od Mlajtinec) ne želijo bioplinarne, je dobil župan nedvoumno potrdilo, da se njihovo stališče ni v ničemer spremenilo. Župan Časarjevega zahtevka za povračilo stroškov ne komentira, saj se mu zdi brezpredmeten.

Na letošnjem zboru občanov naselij Mlajtinci in Lukačevci so zbrani občani potrdili sklep:

»Vsakršna nadaljnja priprava državnega načrta za bioplinarno Mlajtinci se zaustavi, ne glede na lokacijo in moč ter surovine za njeno delovanje, ker ljudje nimajo dovolj informacij od investitorja o tem, kaj točno želi graditi.

Vaščani dopuščajo možnost, da se državni lokacijski načrt nadaljuje ob brezpogojnem upoštevanju sklepov, ki jih je občinski svet sprejel na svoji 9. redni seji dne 26. septembra 2007, vendar šele potem, ko bo investitor na zboru občanov podrobno predstavil projekt z vsemi vsebinami, ki so povezane s tehnologijo, lokacijo, logistiko (odvozi, dovozi surovine ter predelana gnojnica), podpisanimi pogodbami bodočih dobaviteljev, zaključeno finančno konstrukcijo projekta ter z zagotovljenimi finančnimi garancijami ustreznih inštitucij za odpravo eventualno povzročenih posledic, ki bi jih povzročila izgradnja in delovanje bioplinarne. Vso dokumentacijo mora investitor dostaviti v pisni obliki vsaj 7 dni pred predstavitvijo vaškemu odboru in civilni iniciativi. Ta sklep posreduje župan na Ministrstvo za okolje in prostor.«

Viktor Časar nam je zagotovil, da bodo povrnitev stroškov zagotovo terjali po sodni poti in da je celotni primer prepustil odvetniku iz Maribora, ki vodi vse nadaljnje postopke. »Vse postopke

Bogojina BOGOJINSKI ČAJ

V okviru Turističnega društva Bogojina delujoča skupina, ki se od marca do novembra vsak torek v večernih urah srečuje in z različnimi, vnaprej določenimi deli neguje zelenjavno-zeliščni Bogojinski ogracek, je pred kratkim izvedla že drugo pripravo čajnih mešanic za t. i. Bogojinski čaj za dobro počutje. Tokrat so pripravljali spomladansko kolekcijo z vrstami čajev, ki so jih nabirali v prvi polovici leta. Šipek, glog, lipa, kamilica, meta, trobentica, pljučnik, melisa, timijan, žajbelj, kopriva in tavžentroža so le nekatere vrste, ki so jih uporabili v čajni mešanici in so z njo napolnili okrog 150 priložnostnih vrečk iz blaga. Kot je pojasnil vodja skupine Leopold Kočar, ena vrečka zadostuje za okrog 20 skodelic čaja.

Tako kot t. i. zimsko oziroma jesensko kolekcijo čajev, pripravljeno konec lanskega leta, bodo tudi to kolekcijo uporabili za pripravo čajev ob različnih svojih prireditvah, nekaj pa jih bodo tudi podarili. Ker je zanimanje za bogojinski čaj izjemno veliko, razmišljajo o povečanju količine čajnih mešanic, kar pa za sabo potegne več dela pri nabiranju in sušenju zelišč ter pripravi mešanic.

Sicer pa Kočar spomni, da sekcija za Bogojinski ogracek vključuje 25 rednih članov, aktivno delujejo tri leta in so zelo ponosni na svoj okrog 20 arov velik vrt, ki ga skrbno negujejo in kjer že raste več kot 70 zdravnih in kuhinjskih zelišč ter zelenjavnic. Potem ko so lani na vzhodnem delu vrta ob cesti zasadili tudi stare sorte jablan, so prav tam letos zasadili tudi cepiče starih sort vinske trte: jurke, bele jurke, izabele in potomke najstarejše vinske trte na svetu – modre kavčine z mariborskega Lenta. Oblikovali naj bi sklope petih brajd, za katere naj bi skrbeli vinogradniki s petih vinorodnih predelov Bogojinskih goric: Karpati, Čerek, Trnavski breg, Lipje in Vršič. V spodnjem delu vrta pa so v velikosti dobrih 30 m² na novo uredili mlako z vodnimi rastlinami.

Letos so v turistično zanimivem Bogojinskem ogracku – do sledi si ga je ob številnih individualnih obiskih organizirano ogledalo tudi nekaj organiziranih skupin z avtobusi, ob pomoči TIC Moravske Toplice pa so marca o njem izdali tudi zloženko – dve gredici dobili tudi učenci tamkajšnje osnovne šole. Ti v okviru gosposinjskega pouka skrbijo za zelenjavo in zelišča, kar so si jih sami zasadili.

Zaradi toče, ki jim je na rastlinah v vrtu le nekaj dni pred napovedano prireditvijo povzročila veliko škode, je bila druga izvedba dneva odprtih vrat prestavljena na naslednje leto, ko naj bi dočakali tudi že lani obljubljeni brunarico. (G. G.)

za bioplinarno smo ustavili, primer pa gre naprej po sodni poti,« je bil kratek Časar, ki je tudi zagotovil, da ni izključeno, da se bodo morda nekoč vendarle odločili za njeno gradnjo. V javnosti pa se že šušlja, da naj bi se kmalu v okolici Moravskih Toplic s strani drugega investitorja začel postopek za novo bioplinarno. (G. G.)

INTERJÚ HERMAN JOŽEFA, A DOŠ PROSENJAKOVCI/PÁRTOSFALVI KÁI IGAZGATÓASSZONNYÁVAL "BÜSZKÉK VAGYUNK A KÉTNYELVŰ OKTATÁSUNKRA"

Jožefa Herman nemzetiségileg vegyes családban, Ivanjševcin született. Az általános iskolát a szomszédos faluban, Domonkosfán látogatta. Tanulmányait a muraszombati gimnáziumban, azután a Pedagógiai Akadémián, majd a Pedagógiai egyetemen folytatta Mariborban, ahol az osztály tanítói irányzatot választotta. A pártosfalvi KÁI igazgatósága előtt 15 évig tanított a 2. és 3. osztályban, majd 10 évig az 1. és 2. osztály kombinált részlegében. Az igazgatói posztot 1998-ban vette át, és azóta munkatársaival együtt nagy erőfeszítéseket és törekvéseket fektet abba, hogy a tanulók magas szintű tudásismeretet szereznek.

Tulajdonképpen mikor kezdődött iskolájuk történelme?

A szlovén és a magyar nemzetiségű tanulók számára, a Testvériség és az Egység Általános Iskola néven, iskolánk története 1981. szeptember 01-én kezdődött. Az önálló, független Szlovénia ország megalapítása után az iskolánk mostani nevét kapta, és peddig: Dvojezična osnovna šola Prosenjakovci – Kétnyelvű Általános Iskola Pártosfalva.

Mikor kezdődtek a központi iskola újjáépítésének a törekvései?

A központi iskola újjáépítéséhez való erőfeszítések már 1999-ben kezdődtek. Annak idején a Moravske Toplice-i Község pályázattal jelentkezett az Oktatási és Sportminisztérium kiírásán, amely prioritási csoportosítás szerint csak a 142. helyre sorakoztatott bennünket. 2006-ban a kormányváltáskor, a pályázatot újra meg kellett ismételnünk. Ekkor nagyobb szerencsével jártunk. Mivel a projektek már el voltak készítve, az Oktatási és Sportminisztérium jóváhagyta a forráseszközöket, és így 2008. augusztus 5-én igazán kezdődött.

A tanulók és az iskola szakmunkásai a 2008/09 tanévet a felújított iskolában kezdték.

Így igaz, az iskolaévet egy szokatlan módon kezdtük. Az iskolaépület átalakítása miatt, a Belügyminisztérium telephelyén, – az átmeneti otthonban folyt a felső tagozati szinten a tanítás. Az alsó tagozat tanulói pedig a központi iskolán tanultak, hiszen a beavatkozások elsősorban a felső tagozati szint részlegén történtek.

A szokatlan ritmus ellenére beléptünk az új iskolaévbe, és így szeptember 26-án megnyitottuk a már a felújított iskolát.

Az iskola tetőtérében elkészült az új tető, a szigetelés és az esztrich, az étkező új fény kupolákat kapott, kiépítettük a tornaterem északi részét is, és ezzel gondoskodtunk arról, hogy ezen túl a tornaterem télen melegebb lesz. Újjá cseréltük az ablakokat és ajtókat, a könyvtár új multimédiás központot kapott, új igazgatási helyiségeket, és a felső tagozati szinten modern bútorokat.

Milyen volt a tanulók első benyomása, amikor beléptek a felújított iskolába?

Mindannyinknak tetszett a változás. Élvezték a világos étkezőt, a frissen festett falakat, az új bútorokat. A könyvtár multimédiás központja új hozzáadott értéket hozott, hiszen a tanulók akár-mikor megkereshetnek egy könyvet vagy információt, és az olvasó sarokban nyugodtan a könyvnek szentelhetik magukat.

Megvalósult az összes kívánsága?

Habár az elvégzett munka miatt végtelenül boldogok vagyunk, meg hiányzott a pénz a vízvezeték berendezés kiépítésére, a konyha felújítására, a homlokzat és a külső játszótérek rendezésére.

Mi teszi leg felismerhetővé az Önök iskoláját?

A kétnyelvűség bizonyosan a felismerhetőség egyik jelentős eleme, viszont nem hagyhatjuk figyelmen kívül azt sem, hogy nagyon jók vagyunk a méhészet területén, a kulturális örök-

ség megőrzése terén, hiszen néptáncosaink rendkívüli sikereket aratnak, és ne felejtsem el megemlíteni iskolánk környékét, amely egy igazi szemet legevítő látványt biztosít.

Mézünk saját védjeggyel rendelkezik, és peddig: »A világon nincs jobb, mint a pártosfalvi iskolai méz.«

A kétnyelvű oktatás Szlovéniában idén ünnepli 50 éves fennállását.

Mit jelent a kétnyelvűség Önnek és a tanítványainak?

Büszkék vagyunk a kétnyelvű oktatásunkra. A diákok számos területen aratnak sikereket. Annak ellenére, hogy egyesek továbbra is azt állítják, hogy a többnyelvűség akadály, bizonyossággal meg erősíthetem, hogy ez nem így van. A tanulók továbbtanulási teljesítményeinek az elemzésékor megállapíthatjuk, hogy azok ugyanolyan eredményesek, vagy akár még jobban, mint az egynyelvű iskolák tanulói. Dicsekedhetünk arany érettségizűekkel, egyetemet végzett személyekkel; de hogy közülük van néhány, nem annyira sikeres is, az viszont nem tulajdonítható egy általános iskolának, mert a tanulók eredményessége nagymértékben saját maguktól függ elsősorban, a hazai környezet jó ösztönzésétől és támogatásától, különösen a szülőktől, akik bíznak saját gyermekükben, szeretik őket és segítenek nekik az igazság keresése útján.

Szlovéniában az iskolák a tanulók egyre kisebb létszámával küszködnek. Amennyire tudom, a tanulók száma csökkenőben van Önöknél is?

Sajnos ez történik nálunk is. A 2009/10-es tanévben az első osztályba már csak három tanuló van beiratkozva, és peddig Domonkosfán. Hodoson és Pártosfalván nincs is beiratkozás. Ez azt jelenti, hogy ebben a tanévben egy osztályt veszítünk, ami kevesebb munkahelyet, és kevesebb pénzügyi forrást jelent.

Az Önök iskolája nagyon aktív Szlovéniában és külföldön is...

A Moravske Toplice-i Község területén együttműködünk minden iskolával és óvodával. Külföldön azonban két iskolával Magyarországon. A Csesztregi általános iskolával elsősorban a társalgás, a tanulók egymás közötti kultúra és nyelv megismerése terén, míg a Felsőszölnöki Kétnyelvű Általános Iskolával a szakmai területen. Az idei tanévben így a Felsőszölnöki és az Apátistvánfalvi tanároknak különböző tantárgyaknál bemutattuk a tanulás és a tanítás módját az iskolánkban. Nagyon lelkesek és kimondottan elégedettek voltak, hiszen a tanulók számára a nyelv nem okozott semmilyen akadályt. A kommunikáció most az egyik, majd a másik nyelven folyt.

Különböző projektekben működünk közre. Említést tennék »Az osztályzás módszertana« alkalmazott fejlesztési projektre, amelyet az Oktatási Intézettel együtt vitelezünk ki, és amellyel a tanulók munkája osztályozására és a motivációjukra megfelelőbb módszereket keressük. Sok odafigyelést szentelünk a tanulás tanulására, a másság elfogadására és még sorolhatnám.

Milyen sikerekkel dicsekedhet Ön és a tanítványai a tanév végén?

Büszke vagyok a tanítványainkra és egyúttal a kollektívára, aki sokat hajlandó dolgozni, aki tudja saját munkáját értékesíteni, keresni a megoldásokat és fejlesztéseket, és ezeket nyíltan meg tárgyalni, bevallani és kijavítani a hibákat, és bekapcsolódni a munkába, az iskola mindegyik tanulója jóléte érdekében.

Tanulóink különböző versenyeken rendkívül szép eredményeket értek el. 15 arany elismeréssel dicsekedhetünk – a nép-

tánc, a logika, a német olvasási jelvény, A számítás az játék, művészeti verseny.

Tanulóink ezüst elismerésre tettek szert a német nyelvtudási versenyen, a méhészeti ismeretek területén, és fizikából. Ezekből 7 volt.

Mitja, Mark és Simon a kétnyelvű általános iskolák tanulói versenyén földrajzból 1. helyezettet értek el.

A színházi csoportunk újra bizonyított és már a környező településeken szerepel.

Mindezen sikerekért elsősorban a tanítványoknak vagyok hálás, a szülőknek, hogy támogatták őket, gyakran azonban feláldozva saját idejüket és természetesen az oktatóknak, akik megfelelő motivációkat, ösztönzéseket és akaratot nyújtottak. Csak a kemény munka gyümölcsöző eredményeket, legyen az oktatási, vagy egyéb területen.

Az igazgatónak gyakran különböző dolgokban kell dönteni. Néha a döntéshozatal könnyű, néha nem. Mi az alapútmutatója a munkánál és a döntéshozatalnál?

Ez igaz. Az igazgató munkája változatos, erőfeszítő, mozgalmas, kreatív. Munkám során elsősorban ember akarok lenni. Mind egyik tanulóra, alkalmazottra, szülőre és lakosra külön szeretnénk odafigyelni, bár ez néha hatalmasan nehéz.

Amikor megérezed, hogy a tanulók elégedettek, amikor az alkalmazottak elégedettséggel jönnek dolgozni, amikor a szülőktől dicséreteket hallasz, kedvet és energiát kapsz a további munkára, és amikor olyan személyzet áll rendelkezésedre, amelyre támaszkodhatsz, bízhatasz bennük, őszintén és nyíltan felszólalhatsz, a döntéshozatal nem nehéz.

Van-e a tanítványai számára valamilyen különös életviteli üzenete?

A jelenlegi kihívásunk az emberi- erkölcsi, etikai és humán értékek fejlesztése, amelyek hatással lesznek a még nagyobb és még pozitívabb fejlődésért. Sokszor úgy tűnik, hogy az ember hazugsággal, becsület lenséggel messze jut, de a tapasztalataim éppen az ellenkezőjét bizonyítják.

Kívánom, hogy a tanítványaink találjanak módot megkülönböztetni az igazságot a hazugságtól, a tisztességet a tisztességtelenségtől, a gabonát a pelyvától és tudatában lenni annak, hogy az élet pillanatai ékszerkincset jelentenek mindannyiunk számára, hogy mindannyian figyelmességre, gyöngédségre és szeretetre vágyunk. Mindenképpen az első feladatunk az, hogy

közvetíttjük a tudást, ami sok útvonalat nyit, és amelyekre a tanítványaink majd bátorsággal léphetnek. De mégis sokkal könnyebb elérni a célokat, ha a légkör, amelyben tevékenykedsz, kellemes. Amikor tudod, hogy a bajban nem maradsz egyedül, és mindig segíteni készen kézre találsz. Elkötelezettek vagyunk, hogy ilyenek legyenek a mindennapjaink, hogy az öröm, az elégedettség pillanatai gyakoriabban uralják azokat, amelyek a szívben a fájdalom barázdáját rajzolják. Mert ilyen kell hogy legyen az önzetlen, gazdag nevelés, amely nem csak kapni, hanem adni is tanít bennünket.

Phil Bosmans gondolata világítsa fel mindannyiunk lelkét és világát: »A NAP NEM TESZ MEGKÜLÖNBÖZTETÉST. MINDENKI KEDVES NEKI. AHOL A SZÍV NAPJA SUGÁRZIK, MINDEN EMBER MEGÉRDEMLI A FÁRADSÁGOT.«

BECSENGETTEK A 2009/10-ES TANÉVRE

A nyári vakációzás már elcsendesedett és az iskolafalak közt újból megindult az élet. Így a Pártosfalvi Kétnyelvű Általános Iskolában is szeptember 1-én becsengettek.

Sok iskolás örült a rég nem látott barátoknak, osztálytársaknak, és az előttük álló felfedezéseknek.

A 2009/10-es tanévben a Pártosfalvi Kétnyelvű Általános Iskolát 77 tanuló látogatja. Az iskola történetében először fordult elő, hogy a pártosfalvi központi iskolában és a hodosi fiókiskolában, nem volt beíratva egyetlen első sem. A domonkosfai fiókiskolába 3 első osztályost írtak be és így, a kis létszám miatt, az elsősök és a másodikok összevont tagulatban tanulnak.

Jožefa Herman elmondása szerint a tavalyi év nagyon nehéz volt számukra, ezért az idei évben nem terveznek jelentős változásokat. Továbbra is folytatják a megkezdett projekteket és a projekttevékenységeket. Sok energiát fognak befektetni a tanításba és a tanulásba, mindegyik tanuló érdektevékenysége fejlesztése területén, összhangban a saját képességeivel; a tanulók képesítésébe, hogy hasznukra tudják venni az összes megszerzett tudást és képesek legyenek sikeresen alkalmazkodni az élet egyre igényesebb feladatai terén, hogy dönteni tudjanak, gondoskodni, hogy a tanulási folyamat minél természetesebben, érdekesen és kreatívan zajlon, hogy a tanítványok tiszteltben tartják és ápolják a nemzetiségi kulturát, hogy szakmaiak, fejlesztés-orientáltak, kommunikatívok és a környezetnek nyitottak legyenek.

PRESBITERI KONFERENCIA SZENTLÁSZLÓN

A Szlovéniai Református Keresztyén Egyház szeptember 19-én presbiteri konferenciát szervezett Szentlászlón. Persze nem teljesen önerőből, hanem egy sikeres pályázat útján, melyet a Szülőföld Alapnál nyertek meg.

Nem ez volt az első sikeres pályázatunk. Korábban már támogatást kaptunk irodaeszközök vásárlására és tavasszal egy szentlászlói – Motvarjevci – találkozó megszervezésére is. Nagyon hálásak vagyunk, hogy egy olyan anyaországi szervezet, mint a Szülőföld Alap, ilyen sok lehetőséget biztosít számunkra.

A konferenciának több célja is volt. Egyrészt nagyon fontosnak éreztük, hogy helyreállítsuk a gyülekezetek közötti történelmi kapcsolatot. Hiszen a jelenlegi szlovéniai falvakban az 1919 előtti időkben a szentgyörgyvölgyi, a kercaszomori és az őrszentpéteri

ri lelkészek szolgáltak. Most újra van lehetőségünk találkozni és a hit dolgairól is beszélni. A kapcsolati kört természetesen a kor jellegéhez igazítottunk, és egyfajta kistérségként a bajánsenyei, a kercaszomori, a kerkafalvi, az őrszentpéteri, a szalafői, a szentgotthárdi és szentgyörgyvölgyi gyülekezetek presbitereit hívtuk most meg. Fontosnak érezzük azt is, hogy a presbiterek minél több alkalommal találkozhassanak egyházunk vezetőivel. Ezért előadás tartására Steinbach Józsefet, a Dunántúli Református Egyházkerület püspökét, dr. Márkus Mihály nyugalmazott dunántúli püspököt, Szakál Pétert, az Őrségi Egyházmegye esperesét és dr. Papp Vilmost, volt bajánsenyei tudós lelképásztort hívtuk meg. Örömminkre mindannyian elvállalták a szolgálatot, így a presbiterek meggyőződhetnek arról, hogy vezetőink a tudományokban is kiválóan megállják helyüket és ezen felül jó előadók is. Természetesen célunk volt az is, hogy ezekkel az előadásokkal presbitereinket képezzük, fejlesszük, hiszen gyülekezeteinkben ők a vezetők és ez a komoly felelősség, ami tudományt is igényel.

A nap folyamán négy előadást hallgathattak meg a résztvevők. A délelőtti folyamán két tudományos jellegű: először dr. Márkus Mihályt Kálvin élete és az európai gondolkodásra gyakorolt hatása

A konferencia résztvevői

című előadását hallgathatták a konferenciázók, majd Steinbach József következett Kálvin teológiájának legfontosabb meglátásairól. A délutánra két beszámoló jellegű és elgondolkodtató előadás jutott: dr. Papp Vilmos és Szakál Péter a muravidéki reformátusok lelkigondozásáról beszéltek a rendszerváltás előtti és utáni időkből.

A résztvevők szerint a konferencia jól sikerült, és elérte célját. Örültek annak, hogy az eseményre a kétnyelvű Goricskó-n került sor, hiszen így újra találkozhattak ennek a vidéknek a gazdag kulturális és gasztronómiai örökségével. Bízunk abban, hogy valamilyen módon lesz folytatása.

Példamutató módon a szlovéniai evangélikus és római katolikus egyház is képviseltette magát a rendezvényen, valamint dr. Göncz László nemzetiségi országgyűlési képviselő is jelen volt.

A rendezvény végén az előadók illetve a lelkipásztorok átvehették a lendvai Művelődési Intézet könyvcsomag ajándékát, amiből igen sok értékes adalékot tudhatnak meg a muravidéki magyarok életéről.

Köszönetet kell mondanunk mindenkinek, akik fáradoztak ezért a konferenciáért. Az ő életükön gazdag áldás, a résztvevők életén pedig »bő termés« legyen, Isten dicsőségére!

Bódis Tamás, református lelkipásztor

SZERDAHELYI ÖNKÉNTES TŰZOLTÓ EGYESÜLET 90. ÉVES JUBILEUMI ÜNNEPSÉGE

2009. augusztus 15-én ünnepelte a Szerdahelyi Önkéntes Tűzoltó Egyesület megalakulásának 90. évfordulóját. A jeles esemény alkalmából rendezett jubileumi ünnepségre a szerdahelyi tűzoltóotthon előtti téren került sor.

A szerdahelyi ÖTE jelenlegi tagjai, valamint a meghívott vendégek, családtagok emlékeztek az 1919 – ben megalakított Szerdahelyi Önkéntes Tűzoltó Egyesületről, folyamatosan működő egyesületről, amely 90 éve óvja a szerdahelyiek és a környékbeli falvak lakosságának életét, vagonát...

Az elhangzott himnuszok után Prelec János, a szerdahelyi ÖTE alelnöke köszöntötte az egybegyűlteket, külön kiemelte Eöry Ernőt, a szlovén tűzoltóegyesületek elnökét, Kuhar Štefant, a M. Toplicei tűzoltóegyesület elnökét, Čarni Jožefet, a M. Toplicei tűzoltóegyesületének parancsnokát, Janko Robertet, a pártosfalvi tűzoltórészleg parancsnokát, Džuban Gezat, M. Toplice község alpolgármesterét, Jančarič Štefant, a polgári védelem parancsnokát, Göncz Lászlót, a szlovéniai magyarság parlamenti képviselőjét, a Moravske Toplicei község tűzoltóegyesületeit, Domokosfa, Kapornak, Hodos és a szomszédos magyar falvak, Bajánsenye és Magyarszombatfa tűzoltó egyleteit.

Az ünnepi beszédek elhangzása után elismerések átadása következett, ekkor kerültek átadásra az elmúlt időszakban kiemelkedő teljesítményt nyújtók részére az elismerések. A szerdahelyi önkéntes tűzoltó egyesület -ben végzett 40 éves munkájukért elismeréssel részesültek: Prelec Ibolyka, Szép Elizabeta, Jakoša Ibolyka, Prelec János, Pap Julius, Škaper Vendel, Horváth Béla és Vörös Julius.

A jubileum alkalmából kiosztották az elismeréseket

Az ünnepséget a szerdahelyi fiatalok rövid kulturprogrammal színesítette, majd Šanca Leonida és Vuginec Alen röviden bemutatták a szerdahelyi ÖTE krónikáját.

A Szerdahelyi Önkéntes Tűzoltó Egylet 1919-ben alakult az akkori községi elöljáróság kezdeményezésére. Az újonnan alakult egyletnek 25 tagja volt, parancsnoka Pap Sándor, elnöke Horvát János, a jegyző pedig Antal Ferenc volt. A községben már volt két darab kézfecs kendő, ezeket az újjáalakult egylet megkapta a községi elöljáróságtól és még egy helyiséget is kaptak, ezt szertárnak használták. Az első egyenruhát 1922-ben vásárolták, majd 1923-ban átalakították a nagyobb kézfecs kendőt lófogattal való vontatásra és az évek múltával bővítették az egylet felszereléseit. A felszabadulás után megindult a fejlődés az egyletben. 1960-ban új egyenruhát vásároltak, majd 1962-ben a kézfecs kendőt már a motorfecs kendő váltotta fel, 1965 pedig zászlót vásárolt az egylet és megalakult a 10 tagú női csapat. 1978-ban a tűzoltóotthon bővítésére került sor, a kis kézi szirena helyett egy nagy elektromos szirenát szereztek be, majd 1984-ben egy korszerű Rosenbauer típusú motorfecs kendőt vásároltak, 1988-ban pedig sikerült megvásárolni az első tűzoltó autót. 2003-ban víztartállyal rendelkező tűzoltó autót szereztek be. Pénzügyi nehézségeik ellenére, sok fáradság és áldozat mellett sikerült terveiket valóra váltaniuk.

Az ünnepség után megvendéglésre került sor, majd hajnalig tartó mulatozással, Počič Jože zenészel zárták az emlékezést.

A jubileum megünneplésével és a múltat idéző hagulattal a Szerdahelyi Tűzoltó Egyesület ismét példáját adta a tiszteletnek és az összefogásnak.

KIOSZTOTTÁK A KÖZSÉGI KITÜNTETÉSEKET ÉS ELISMERÉSEKET

Szeptember 7-én, a Moravske Toplicei község 13. díszülésén, amely a pártosfalvi kulturotthonban volt megtartva, kiosztották a községi kitüntetéseket és elismeréseket.

A Moravske Toplicei község idei díszpolgári címet dr. Cvjetka Grašič Kuhar, Tešanovci származású onkológus kapta meg, a községi díjban (500 EUR) Ludvik Novak parasztgazdasága részesült Ivanovciról, kitüntetést vehetett át Franc Magdič Ivanciról a helyi közösségben sokoldalú munkájáért, és Jožefa Sakovič Vučja Gomiláról, a kultúra terén végzett munkájáért.

Molnár István, nyugalmazott tanító Szentlászlórol, akit a Tanács a díszpolgári cím helyett nagy köszöntő díszoklevélre javasolt, nem jelent meg a díszülésen.

EMLÉKEZETES KIRÁNDULÁS SZERBIÁBA

Az idén, augusztus 22-én és 23-án a Moravske Toplicei Község magyar nemzetiségi közösség elnöke és a Tanács tagjai szervezésében, Szerbiába vitte a goričkói falvak kirándulóit.

Mintegy hetvenen utaztunk, nevetgélünk, daloltunk, táncoltunk és beszélgettünk, de főleg sok érdekeset láttunk és hallottunk, hiszen még ma is erről a kirándulásról beszél a M. Toplicei magyarság.

Szombaton reggel a Klas vállalat, két buszjaival indultunk az élmények elé, de még előbb felpakoltuk a két napos »felszerelésünket«.

A Petesházi határátkelőt átlépve elindult a tíz órai utazás Vraždinon, Koprivnice, Slatine és Osijéken keresztül, hogy odaérhettünk a várva várt uticélig, a Kopácsi rétig. Megtudhattuk, hogy a Kopácsi rét természetes mocsaras rezervátum, ami a Dráva és a Duna folyó találkozásánál alakult ki, 17 000 ha áradási területtel. 1967-ben védett területnek nyilvánították ki, majd 76-ban rezervátumi státuszt kapott. A Kopácsi rét Európa egyik legjelentősebb vizes élőhelye, ami hozzávetőlegesen a magyar-horvát-szerb hármashatártól, a Duna – Dráva torkollatig terjedő területet foglalja magába.

Pétervárad vár

városházát az egyetemet és a színházat. A városnézés után, útnak indultunk Szabadka felé. A palicsi tó mellett egy kellemes sétát tettünk. Palics és környéke természetvédelem alatt állnak, megőrizvén a tavat, a parkot,.. Igazi üdülőhely számos különböző kategóriájú szállodával, panzióval és vendégházzal.

A kései ebédünket borkastélyban költöttük el, ahol a leves, birkapörkölt és húsok mellől nem hiányozhatott a bor.

Az ebéd után így a borospincébe voltunk meghívva. A tulajdonos előadását mindenki figyelemmel követte. Elmondta, hogy a homokvidéki szőlőtermelés hagyománya 800 éves multra tekint vissza, és hogy a Fodor-Hupert pincészet 10 fajta bort termel, amelyek tulnyomórészt tájvédezt borok. A 8 hektáros ültetvényekről kb 40.000 palack bort termelnek évente. Az előadás után,

Hupert László, a Borkastély tulajdonosa ismertette velünk a borospince gazdag ajánlatait.

Csodálatos és feledhetetlen volt, hiszen még Vörös Tibor, a nemzetiségi közösség vezetője is két napra elfeledkezett a politikáról és arra törekedett a Tanács tagjaival, hogy mi goričkói kirándulók, ha bár csak két napra, de jól érezhettük magunkat.

Köszönjük a Moravske Toplice Községi MNÖK Tanácsnak, hogy mi is részese lehettünk e csodálatos és élményben gazdag utazásnak és reméljük, hogy jövőre is találkozunk.

Pihentető hajózás a Kopácsi réten

Egy attraktív hajukirándulással a Kopácsi tavon egészen közelről meggyőződhattunk a természet szépségeiről és gazdaságáról. Ezen a helyen mintegy 267 féle mocsári madár él és 40 fajta édesvízi hal ívhelye. A pihentető hajózás után a karaván ismét buszra szállt és elindultunk Vukovárig. Estefelé megérkeztünk Újvidékre, ahol birtokunkba vettük az ötcsillagos Park szálloda szobáit.

Este buszos városnézéssel megcsodálhattuk a kivilágított újvidéki utcák nevezetességeit, majd egy népi vendéglőben, zenészi kísérettel elfogyasztottuk bő vacsoránkat, ahol nem hiányozhatott a tánc és a nótázás. A legbátorabb pár Janko Robi és kedvese voltak, hiszen ők törték át a jeget, ők nyitották meg a táncot...

Másnap az újvidéki vár – Pétervárad vár volt az uticélunk. A város fölé magasodó vár falairól jól áttekinthettük. Újvidéket. Láttuk a balkáni háboruban az amerikaiak által lebombázott hídat, és a másikat, amit azóta felépítettek és a híres fordított órát, amelyen a nagymutató jelzi az órát. Aztán megtekinthettük a

A borkastély gazdája átadta vitézi ruháját Sandrának

KAM BO POLETELA NAŠA ŠTORKLJA?

Jesen začne nakazovati svoj svečani prihod v deželo, ki je še pred časom kljubovala ujmam, se zoperstavljala vetrovom in toči. Pravi, da narava vedno vrne človeku vse, kar je predrušil v svojo korist.

Štorklje pa so še pri nas. Njihova gnezda so ostala neokrnjena, nepoškodovana, saj so odraz njihove delavnosti in skrbnosti. In kam bo poletela naša štorklja? Zaposleni v Zavodu Vrtci Občine Moravske Toplice smo se odločili, da sooblikujemo plakat, ki bo predstavljal naš zavod v slovenski prestolnici, v Ljubljani.

V sredo popoldne smo se zbrale vse sodelujoče v projektu z namenom, da približamo s sliko in besedo našo pokrajino, njeno bogato izročilo, življenje naših ljudi in njihovo veličino v gostoljubnosti ter lastni skromnosti.

V sredino plakata smo nalepile emblem našega vrtca – štorkljo z otrokom, h kateri smo usmerile vse poti. S tem smo nakazale naše sodelovanje, povezanost v delu in dogovorih, hkrati pa prehojene poti, ki so jih otroci skupno z nami prehodili, mnogo zanimivega doživeli in prepričane smo, da so se zvrstili tudi trenutki, ki bodo ostali pri njih trdno zasidrani kot lepa, nepozabna doživetja s prijatelji v vrtcu.

Sledili so napisi, imena krajev naših vrtcev, kjer smo se odločile za sodelovanje. Bogojina, Fokovci, Martjanci, Moravske Toplice in Prosenjakovci so vasi, ki so z otroško pisavo zapisane na plakatu, in bodo predstavljene s fotografijami, otroškimi izdelki in zapisi.

Plakat je bil oblikovan v vrtcu Prosenjakovci, kjer smo vzgojiteljice Marija Kučan, Bojana Benkovič, Marjana Kolar, Jožica Kučan, Bernarda Koroša Pantovič, Tea Varga in Milena Černela izdelovale načrt in oblikovale plakat. Vsa naša doživetja smo strnile v eno samo veliko sliko dela severovzhodne Slovenije. Dogovorile smo se o izgledu in sporočilnosti plakata in uvrstile zapis v madžarskem jeziku za vrtec Prosenjakovci, kjer je zaradi specifične geografske lege v življenje in delo vključen tudi madžarski jezik.

Popoldan tega dne se je hitro prevesil v večer, česar v realnosti nobena od nas, sodelujočih, ni doumela, saj nas je izdelava plakata, razvrstitev napisov, slik in fotografij, izbira materialov, reševanje problemov navezovanja vrvic za obešanje in iskanje meril, s katerimi bi lahko izmerile predpisano velikost dveh metrov višine in stoosedeset centimetrov širine, tako zaposlila in motivirala, da smo se pustile voditi svojim mislim, predvidevanjem in odločitvam. Čas pa je hitro mineval in skupaj z njim je naš plakat dobival zeleno podobo, katerega sporočilnost smo osnovali pod enotnim naslovom in se glasi: »NAŠ KRAJ SKOZI OTROŠKE OČI«. Problem pa je nastal, ko je bil plakat že izdelan: kako dostaviti tako velik plakat na razstavišče v Ljubljani, ne da bi se zmečkal ali kako drugače poškodoval. Sledili so klici iskanja pomoči. Poštni uslužbenec Izidor Koroša nam je zagotovil varnost transporta, a smo se vseeno odločile za prevoz do uprave z našim službenim vozilom in odločitev ravnateljice, da pomaga pri iskanju najbolj varne poti potovanja našega plakata, ki je plod celoletnega dela v petih vrtcih, do cilja, Mercator centra, v Ljubljani, kjer bo razstava.

Morda bodo obiskovalci občutili toplino malih prekmurskih ljudi, ki so veliki v svoji dobroti in skromnosti, zaznali tisočero

majhnih otroških korakov, ki so kot soudeleženci projektov po enotah prekrizali mnogo poti in spoznali lepote in znamenitosti. Le-te jim bodo morda nekoč v življenju smerokaz za vrnitev v kraje, kjer smo skupaj doživeli mnogo lepega, kar se pa ne da zapisati, kar lahko začuti samo otrok, ki je s strani odraslega usmerjen k doseganju zelenega cilja.

Zapisa Milena Černela, slikovno opremila Bernarda Koroša Pantovič

NAJBOLJŠI POKLIC NA SVETU

Pred 7 leti sem se prvič »preizkusila« v vlogi vzgojiteljice. Meni se je to vedno zdel sanjski poklic. Vsak dan si z najmlajšimi, tistimi, ki so tako polni energije, nasmehov in iskrenosti. Tri leta sem kasneje delala kot vzgojiteljica v prvem razredu osnovne šole ... in potem se mi je ta otroški svet pokazal še malce drugače. Tudi sama sem postala mamica. Od takrat precej bolj razumem vse prestrašene poglede in dvome staršev, ki zjutraj v naglici in skrbi, da ne bodo zamudili v službo, pustijo svoje sončke v moje varstvo. Veliko bolj VEM, da so žalostni, da jih skrbi in da bi si želeli biti z otroci. Pa žal ne morejo, ker jih vsakdanjik preganja.

Imam to velikansko srečo, da je z mano 14 parov izjemno radovednih in iskrivih očk. Očk, ki iščejo nasmeh, pozornost in pohvalo. In naj vanje s sodelavko vložive še tako velikanske količine energije – od teh 14 otrok dobive midve več. Vsak dan naju naučijo kaj novega. Tako je lahko »pipitin mes« tudi kaj drugega kot le piščančje meso, mleko se pije s »cukrom in sladkorjem« ...

Vsekakor pride tudi v vrtcu trenutek, ko nam »grdi škrtati« na lička pošljejo kakšno solzico. Takrat se »ticnemo«, da vsi vedo, da se imamo radi. Vemo, da ne moremo nadomestiti mame, sončkom pa damo vedeti, da smo tukaj samo zanje. Včasih potolažijo tudi oni mene. So namreč najbolj iskrena bitja na svetu in prav nemože je, da se človeka ta iskrenost ne bi dotaknila.

Najboljši poklic na svetu – pravzaprav je na drugem mestu. Obstaja še en boljši in lepši in tega lahko opravljate vse – biti mama.

Vzgojiteljica Sabina Majerič

NI POMEMBNO KAKO POČASI GREŠ, VAŽNO JE, DA SE NE USTAVIŠ. (Konfucij)

Vrtec je bil vedno pomemben pri prenašanju bogastva z generacije na generacijo. Danes to velja še toliko bolj kot včasih, ker je zaradi razvoja ekonomije pomen družine oslabilen. Vedno več odgovornosti se prelaga na vrtec oz. na zaposlene v vrtcu. Pri tem pa včasih kar pozabimo, da otroke ne vzgajajo samo starši in vzgojitelji, temveč vsa družba. Afriški pregovor pravi, da je za vzgojo otroka potrebna vsa vas. Moram reči, da se kar strinjam s tem. Verjame, da se z mano strinja tudi veliko ljudi v naši občini. Ob podpori posameznikov v občini, smo v tem šolskem letu prišli do novih prostorov v enoti Moravske Toplice. Ti prostori so v veliko veselje predvsem otrokom, ki so se vsa leta stiskali v veliko premajhnih prostorih stavbe, ki je v lasti evangeličanske cerkve in jo je le-ta za potrebe vrtca dala v brezplačen najem. Seveda so se novih prostorov razveselile tudi strokovne delavke, saj so tudi one močno občutile stisko zaradi premajhnih prostorov. Kvaliteta dela se bo prav gotovo izboljšala, pa čeprav so se strokovne delavke vsa leta močno trudile, da otroci ne bi občutili pomanjkanja zaradi neprimernih prostorov. Konec koncev moram reči, da so se novih prostorov razveselili tudi starši. Ti so pokazali tudi veliko mero razumevanja, ko smo otroke dva tedna v mesecu septembru začasno nastanili v še manjšem prostoru kot sicer – v naši zbornici. Birokracija je namreč naredila svoje in kljub obljubam in trudu vseh vpletenih 1. septembra nismo dobili obljubljenega. Bivalni kontejnerji so bili postavljeni in nared, da se vanj preselijo otroci, šele 15. septembra. Bilo je veliko veselja, začela pa so se porajati prva vprašanja: »Kako dolgo boste v teh prostorih? Se bo zdaj nov vrtec v Moravskih Toplicah sploh gradil? Kdaj? ...«

Veliko vprašanj in malo odgovorov – vsaj z naše strani. Nisem upala obljubljeni nečesa, kar se morda ne bo izpolnilo. Vsekakor upam, da je pridobitev v enoti Moravske Toplice res začasna rešitev. Še zdaj sicer trdim, da je bila ta rešitev v danem trenutku najboljša in najhitrejša, zavedati pa se moramo, da imamo še vedno dva oddelka otrok, ki se stiskata v veliko premajhnih prostorih. Vem, da časi niso ravno najbolj ugodni za večje investicije, vendar je včasih potrebno le malo poguma in podpore družbe, da se uresničijo sanje – sanje vseh, ki smo zadolženi za vzgojo otrok. To pa smo pravzaprav vsi, kajne?!

Simona Kaučič, ravnateljica

**ZA PODELITEV ŠTIPENDIJ
OBČINE MORAVSKE TOPLICE**

Pomurska izobraževalna Fundacija PIF razpisuje v sodelovanju z Občino Moravske Toplice štipendije za študijsko leto 2009/2010

PREDMET RAZPISA:

Štipendije Občine Moravske Toplice za študente s stalnim bivališčem v Občini Moravske Toplice.

SPLOŠNE DOLOČBE:

Štipendije so razpisane za študijsko leto 2009/2010.

Prioritetno listo prejemnikov in višino štipendij določi strokovna komisija, ki jo imenuje Občina Moravske Toplice.

POGOJI:

Na razpis se lahko prijavijo študenti, ki:

- imajo stalno bivališče na območju Občine Moravske Toplice,
- so redno vpisani na dodiplomski ali podiplomski študijski program, najmanj v drugi letnik
- so v roku uspešno končali vse dosedanje letnike (najmanj 1. letnik)
- imajo povprečje ocen v preteklem študijskem letu najmanj 7,5
- niso prejemniki drugih štipendij ali finančnih nadomestil
- niso v delovnem razmerju oziroma ne opravljajo samostojne registrirane dejavnosti
- niso vpisani v evidenco brezposelnih oseb pri Zavodu za zaposlovanje

Štipendist se s prejetjem štipendije obveže:

- da Fundaciji poda letno poročilo o poteku študija,
- je pripravljen sodelovati z Občino Moravske Toplice ali Fundacijo PIF.

Vloga za pridobitev štipendije mora biti podana na predpisanem obrazcu »Vloga za pridobitev štipendije Občine Moravske Toplice za študijsko leto 2009/2010«. Kandidati jo lahko dobijo na sedežu Občine Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice oziroma na spletni strani Občine Moravske Toplice: www.moravske-toplice.si ali na spletni strani fundacije: www.pif.si. Vloga se šteje za popolno, če je priložena vsa zahtevana dokumentacija in če je pravočasno oddana.

Rok za oddajo vlog je do vključno **16. 11. 2009**. Kandidati lahko vloge vročijo osebno na sedežu Občine Moravske Toplice ali pošljejo priporočeno po pošti na naslov: **OBČINA MORAVSKE TOPLICE, Kranjčeva ulica 3, 9226 Moravske Toplice, s pripisom »ŠTIPENDIJE 2009/2010«.**

Dodatne informacije: Občina Moravske Toplice (Marjanca), tel.: 02 538 15 00; e-mail: obcina@moravske-toplice.si

Franc Čipot
župan Občine Moravske Toplice

doc. dr. Mitja SLAVINEC
predsednik Uprave PIF

Poletje v Moravskih Toplicah 2009 UTRINKI S PRIREDITEV

Poletje v Moravskih Toplicah je tradicionalna prireditev, ki poteka v središču kraja v juliju in avgustu. Zajema etno turistično tržnico, etno večere in otroško gledališče. S prireditvami smo poskušali popestriti večerno dogajanje tako gostom Moravskih Toplic kot tudi domačinom. Turistična tržnica še traja.

Na etno turistični tržnici so se predstavljali predvsem rokodelci, ponudniki domačih in umetnostnih obrti, vsak dan se je predstavilo tudi eno od turističnih društev v občini. Prav tako pa so rokodelske izdelke ponujali tudi centri za socialno vključevanje ljudi s posebnimi potrebami (Sonček, Ozara, Mozaik, VDC Murska Sobota).

Tržnica je vsako leto posebej priljubljena tako pri ponudnikih kot tudi obiskovalcih in domačinih. Potekala je od četrta do sobote v središču Moravskih Toplic. Zaradi zanimanja ponudnikov in tudi turistov smo jo podaljšali še v mesec september. Na pobudo vseh pa poteka tudi oktobra in novembra.

V okviru etno večerov so ob četrtkih na terasi hotela Termal zaplesali, zapeli ter zaigrali ljudski pevci ali folklorne skupine, nastopila je tudi romska folklorna skupina. Več nastopov so pripravile skupina ljudskih godcev in pevcev Gorički lajkoši, Folklor KUD Attila Jozsef Motvarjevci, KUD Jožef Košič Bogojina ter Romska folklor Pušča.

Program za otroke smo izvajali v Športnem parku Terme 3000, sestavljal ga je predvsem nabor otroških gledaliških predstav. Otroci so se zabavali z animacijami in pantomimo živali, igrami z barvami in krogi v izvedbi Gledališča Ona on iz Murske Sobotice, otroke je dobesedno začaral tudi čarodej Binč, ogledali so si lahko gledališko predstavo Čudežni pralni stroj Leonard v izvedbi Gledališča KU-KUC iz Lendave. S predstavo Restavracija je mlajše in starejše navdušil Vitomir Vratarič, z inovativno lutkovno pravljico z dežniki pa so navdušili člani gledališke skupine Ars Altera Pars s predstavo Narcis in Eho.

DNEVI EVROPSKE KULTURNE DEDIŠČINE

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije organizira tradicionalne Dneve evropske kulturne dediščine (DEKD 2009). Letos je TIC Moravske Toplice v sklop omenjenih dnevov uvrstil tri naše prireditve (Trenje in preja lanu v Bogojini, od 18. do 20. septembra 2009, Ličkanje koruze – lüpanje kukorce v Selu, 18. in 19. septembra 2009, ter prireditev Popularizacija na primeru umetnostnega spomenika rotunda Selo, 25. in 26. septembra 2009).

Bogojina

TRENJE IN PREJA LANU, PRIDELAVA IN PREDELAVA LANU

TIC Moravske Toplice je že v mesecu marcu spodbudil vsa kulturno-turistična društva, da se prijavijo na razpis za sofinanciranje turističnih prireditev, ki ga je objavila Turistična zveza Slovenije (v sodelovanju s Slovensko turistično organizacijo). Izmed vseh društev se je prijavilo le Turistično društvo Bogojina in pridobilo delno sofinanciranje za prireditev. Tako je letošnja prireditev Trenje in preja lanu potekala v sodelovanju s TIC Moravske Toplice. Slednji je v sklopu projekta skrbel za promocijske aktivnosti.

Prireditev Trenje in preja lanu je bila letos tridnevna. Šlo je za oživljaje in prikaz trenja lanu, ki je odraz lokalne kulturne dediščine. Osrednji dogodek je temeljil na prikazu trenja in preje lanu.

Gledalci so si lahko ogledali prikaz trenja, preje in tkanja ter se поблиže spoznali s pojmi, kot so trlica, pečnica, trenje, kolovrat. Poskrbeli so tudi za pester otroški program in predstavitev ljudskega izročila v pravljicah, saj so otroci Vrtca Bogojina predstavili risbice in trganko z motiviko kolovrata, ki je bil na las podoben kolovratu v pravljici Sneguljčica. Udeleženci vrtnarskega krožka OŠ Bogojina so pripravili literarno-glasbeni recital. Možen je bil tudi ogled tržnice izdelkov iz lanu, razstave tkanih izdelkov, prisluhnili ste lahko predavanju o lanu. Ker pa nikakor ne gre nič brez domačih dobrot, so priredili pester izbor domačih dobrot ter prikaz kmečke malice na polju.

Preostala dneva sta bila spremljevalno dogajanje: izvedli so otroško delavnico trenja lanu in likovno kolonijo sekcije Likos v Bogojini (pri Amerikanskem križu, ob pečnici na začetku vasi). V

nedeljo je sledilo še odprtje slikarske razstave, orodja ter izdelkov s področja lanarstva v galeriji hotela Ajda v Moravskih Toplicah.

Ker je šlo za pristen prikaz dediščine, ki je poleg opravil temeljil tudi na verovanjih, so na prireditvi obudili tudi nekdanje otroško opravilo pri kolinah – jahanje mrtvega prašiča. Vrtec Bogojina ga je sam ujel ter prikazal, kako se je nekoč »kekalo«.

TD Bogojina in TIC Moravske Toplice se zahvaljujeta vsem sodelujočim na prireditvi:

Vrtec Bogojina, Osnovna šola Bogojina, KUD Jožef Košič Bogojina, KUD Štefan Kovač Murska Sobota – sekcija Likos, Društvo za kulturo in ljudsko izročilo Ižakovci, Dejan Rengeo.

Ponudniki na stojnicah: Ročno tkanje Erna Šuler, Tkanje Ana Kovač, Tkanje Žuža (Madžarska), Pomelaj, Vezenine Babič, Ivan Panker – ročna izdelava lesenih korit.

Rotunda Selo

POPULARIZACIJA NA PRIMERU UMETNOSTNEGA SPOMENIKA

TIC Moravske Toplice je v septembru izvedel dvodnevno izobraževalno prireditev *Popularizacija na primeru umetnostnega spomenika rotunda Selo*. Prireditev, ki je potekala 25. in 26. septembra 2009, je podprlo Ministrstvo za kulturo v sodelovanju z Razvojnim zavodom Občine Puconci ter Pokrajinskim muzejem Murska Sobota. Ob tem je nastala nova zloženka Selanska rotunda sv. Nikolaja in Device Marije. Namen dvodnevne prireditve je bil dvig kakovosti umetnostnozgodovinskega turističnega vodenja po selanski rotundi. TIC Moravske Toplice je prireditev vključil v okvir Evropskih dnevov kulturne dediščine.

Tema letošnjih dnevov evropske kulturne dediščine (DEKD 2009) je *Dediščina, inovativnost in ustvarjalnost*. V ta namen je Janja Bürmen na Osnovni šoli Fokovci izvedla nagradni kviz za osnovnošolce na temo lokalna kulturna dediščina. Pomerile so se tri osnovne šole (OŠ Puconci, OŠ Bogojina, OŠ Fokovci). Vsako šolo sta predstavljali po dve skupini s tremi kandidati, in sicer ena skupina iz 5. in 6. razreda, ter druga skupina iz 7., 8. in 9. razreda.

Vse skupine so bile odlično pripravljene in podkovane z znanjem, odločilni pa so bili poleg znanja tudi hitri prstki. Tekmovalci so namreč morali pozvoniti na ročno kovan zvonec kovača iz Puconec. Zmagovalka med nižjimi razredi je skupina tekmovalcev z OŠ Fokovci, zmagovalka pri višjih razredih pa je skupina z OŠ Bogojina.

Istega dne je Saša Fras na OŠ Fokovci izvedel delavnico o splošnem turističnem vodenju in predvsem o nastopu turističnega vodnika, da pritegne poslušalce. Za njim je dr. Janez Balažič z izjemno poglobljenim predavanjem prikazal umetnostnozgodovinsko podobo selanske rotunde v sopostavljanju z drugimi tvrstnimi evropskimi spomeniki.

V soboto je sledil DAN ODPRTIH VRAT V ROTUNDI SELO. Dr. Janez Balažič je v rotundi predstavil izjemno umetnostnozgodovinsko podobo selanske rotunde ter izpostavil simboliko stenskega slikarstva. Poslušalci so kar onemeli ob dejstvu, koliko simbolike skriva ta majhna selanska rotunda. Nova zloženka o selanski rotundi je prav tako presežek v vseh pogledih: gre namreč za nova spoznanja, ki so podana v besedilu dr. Janeza Balažiča, zloženka pa je presežek tudi tako v fotografskem kot oblikovnem smislu.

Kot spremljevalni dogodek prireditve je potekal nagradni foto natečaj za zgodbo v šestih fotografijah. Zmagovalec natečaja je Tadej Pušnik, ki je serijo šestih fotografij podkrepil z zanimivim tekstom na temo kroga.

Fotografije si lahko ogledate na www.moravske-toplice.com

KOLENDAR PRIREDITEV V OBČINI MORAVSKE TOPLICE

NOVEMBER – DECEMBER 2009 – Pripravlja: TIC Moravske Toplice, tel.: 02 538 15 20, www.moravske-toplice.com

Naziv in vrsta prireditve	Kratek opis prireditve	Kraj izvajanja	Datum prireditve	Organizator	Info
MARTINOVANJE V SELU	Prireditev ob martinovanju	Vaško gasilski dom Selo	7. 11. 2009, ob 18.00	ŠD NK Rotunda	Leon Turner 041 887 760
X. MARTINOV POHOD	Športno-turistična prireditev; predstavili se bodo ponudniki dobrega vina in mošta ter domačih dobrot. Zabavni program	Martjanci, Moravske Toplice, Jelovski breg	14. 11. 2009, start ob 9.00 na nog. igrišču Martjanci, ob 10.00 pred hotelom Vivat	TIC Moravske Toplice, TD Martin Martjanci, OŠZ Moravske Toplice	TIC MT 02 538 15 20 Branko Recek 041 389 905
MARTINOVANJE v Termah 3000	Tradicionalni krst mošta. Potrebne so rezervacije	Terme 3000, Restavracija Termal	14. 11. 2009, ob 20.00	Terme 3000, Restavracija Termal	Animacija Terme 3000 02 512 21 56 02 512 22 51
LŪPANJE BUČNEGA SEMENA	Dogodek, s katerimi domačini želijo ohraniti tradicijo. Sledi proslava in pogostitev vseh prisotnih	Vučja Gomila, Gasilski dom	21. 11. 2009, ob 18.00	KTD Avgust Gašparič Vučja Gomila	Stojan Horvat 041 276 337 elisa.horvat@siol.net
KONCERT Mešanega pevskega zbora KUD SCT	Koncert poteka po božji službi. Spremljevalni dogodek: adventni sejem	Evangelicianska cerkev dobrega pastirja Jezusa	29. 11. 2009, ob 11.00	TIC Moravske Toplice	TIC MT, 02 538 15 20
ADVENTNO SENJE v Moravskih Toplicah	Sejem adventnih venčkov; sodelujejo ponudniki domačih obrti	Center Moravskih Toplic	27.–29. 11. 2009	TIC Moravske Toplice	TIC MT, 02 538 15 20
MIKLAJŽEV POHOD V SELU		Vaško-gasilski dom Selo	29. 11. 2009, start ob 10.00	ŠD NK ROTUNDA	Leon Turner 041 887 760
ŠTEFANOV POHOD	Pohod po obrobju Vučje Gomile z označeno potjo. Dolžina: 15 km. Štartnina: 6 eur (otroci polovično)	Vučja Gomila	26. 12. 2009, zbor ob 9.00, start ob 10.00	KTD Avgust Gašparič Vučja Gomila	Stojan Horvat 041 276 337 elisa.horvat@siol.net
BOŽIČNO-NOVOLETNO SENJE v Moravskih Toplicah	Ponudba izdelkov domačih in umetnostnih obrti, praznični program ...	Center Moravskih Toplic	ves december, četrtek-sobota	TIC Moravske Toplice	TIC MT 02 538 16 62

80 let PGD Bogojina

IZIDORJU CAMPLINU NAZIV ČASTNI PREDSEDNIK

Pomemben mejnik v razvoju gasilstva so počastili tudi v Bogojini. Tako kot marsikje je tudi v tem kraju gasilsko društvo najdlje organizirana in delujoča organizacija, ki je bila na dolgi poti deležna številnih vzponov in padcev. Sicer pa je PGD Bogojina eno od 27 društev v GZ Moravske Toplice ter eno od 241 društev, kolikor jih deluje na obeh bregovih reke Mure.

Predsednik društva Drago Ivanič je uvodoma poudaril, da so prav okrogle obletnice trenutke, ko se lahko zazremo v zgodovino, ugotovimo sedanje stanje ter načrtujemo delo tudi za vnaprej.

Tajnik Boštjan Gumilar je ugotavljal, da je začetni datum društva 8. september 1929, ko je bil v prostorih nekdanje šole sklican ustanovni občni zbor. Začetki so bili sila težavni, saj se je društvo ubadalo s pomanjkanjem opreme in financiranjem. A so od župana kmalu dobili dve ročni brizgalni in tlačne cevi, zgradili orodišče in leta 1930 dobili tudi uniforme. Po II. svetovni vojni so gasilci svoje častno in humano delo nadaljevali, v njihove vrste pa so se začeli vključevati tudi mlajši. V 50. letih so bili vsi gasilci tudi člani tamburaškega orkestra, dramske skupine in pevskega zbora. Od leta 1933 pa vse do 1957 je z nekaj prekinitvami

Značka za 60 let dela v gasilstvu Štefanu Horvatu. Ob njem sta častni predsednik GZS Ernest Eöry in predsednik GZ Moravske Toplice Štefan Kuhar.

društvo kot poveljnik uspešno vodil Ignac Benkovič. Delovati je začela tudi ženska desetina. Po izkopu prvih požarnih bazenov in razvitju prapora ob svoji 40-letnici so v začetku 70. let postali bogatejši za novo motorno brizgalno ter kmalu zatem tudi novih gasilskih garaž. Velik razmah je gasilstvo doživelo pod vodstvom predsednika Izidorja Camplina, poveljnika Štefana Horvata in tajnika Draga Ivaniča, ki so dolžnosti prevzeli leta 1978. Kmalu so v društvu postali bogatejši za prvo orodno vozilo, začeli sta delovati ženska mladinska in pionirska desetina, na tamkajšnji osnovni šoli pa tudi krožek Mladi gasilec. Društvo pa se je v tem času tudi tehnično zelo izpopolnilo. Po gasilskem vodohramu so v letu 1986 željo po večji požarni varnosti v kraju in okolici uresničili z nakupom 5.000-litrskc avtocisterne. Zaradi bolezni je poveljnika leta 1993 zamenjal Janez Sukič, Horvat pa je med bogojinskimi gasilci zaradi svoje zagnanosti pri delu v gasilskih vrstah ter pobud za številne delovne akcije zapisan z zlatimi črkami. Leta 2006 so orodno vozilo zamenjali z novim in sodobnim GVM-1. V letu 2008 je bil za poveljnika imenovan Matej Štefko. V začetku letošnjega leta je bilo društvo uvrščeno v II. kategorijo, kar pomeni, da se od njih pričakuje še večja aktivnost in še boljše opremljenost. »Zato je potrebno že danes razmišljati o nabavi sodobne avtocisterne z vso potrebno opremo,« je dejal tajnik.

Tudi podžupan Alojz Glavač in predsednik GZ Moravske Toplice Štefan Kuhar sta pripisala velik pomen uspešnemu ohranjanju in negovanju tradicije gasilstva v tem kraju. Glavač je poudaril, da so se že pred 80 leti v Bogojini pohvalili z zelo bogatim utripom življenja, zlati kar zadeva kulturno in posvetno področje.

Med prvimi leti delovanja gasilstva in sedanjim časom je veliko podobnosti: obkraj so se ljudje soočili z gospodarsko krizo, zato je tako kot tedaj tudi danes potrebno spodbujati vrline gasilstva, solidarnost in pomoč. Na vprašanje, ali imajo gasilci dovolj tehnične opreme, je odgovoril, da je zaradi vedno novih oblik nesreč in nevarnosti nikoli ne bo dovolj, je pa zagotovil, da se bo občina po svojih najboljših močeh trudila in stala gasilec kot najpomembnejšim v členu zaščite in reševanja tesno ob strani.

Podobno je razmišljal tudi predsednik občinske gasilske zveze Štefan Kuhar, ki upa, da bosta osnovni vrline gasilstva – prostovoljstvo in humanost – ostali živi še naprej. In to navkljub temu, da so se v zadnjih letih razmere v gospodarstvu spremenile, prav to pa kroji tudi usodo prostovoljstva. Na vprašanje, koliko je bilo v 80 letih vredno delo gasilcev v Bogojini, je povedal, da vsaj toliko, kot je vredno njihovo premoženje.

Društvu so ob jubileju čestitali tudi direktor območne enote Zavarovalnice Triglav Sandi Štefan Flisar, častni predsednik GZS Ernest Eöry in predstavnik pobratenega društva iz Svete Ane v Slovenskih goricah.

Med številnimi priznanji in odlikovanji velja posebej opozoriti na gasilsko odlikovanje GZ Moravske Toplice I. stopnje, ki ga je prejel Jožef Lovrenčec, enako odlikovanje je prejelo tudi PGD Bogojina ob svoji 80-letnici.

Plamenico GZS III. stopnje sta prejela Izidor Camplin in Igor Benkovič, II. stopnje Janez Sukič ter I. stopnje Drago Ivanič. Plakete GZS pa so prejeli: Štefan Gašpar, Štefan Horvat in Ladislav Štefko. Naj med številnimi dobitniki značk za dolgoletno delo opozorimo le na tiste z najdaljšim stažem: za 40 let so jih prejeli Izidor Camplin, Martin Gutman in Štefan Vogrin, za 50 let Jožef Lovrenčec in za 60 let Štefan Horvat. Dolgoletnemu predsedniku Izidorju Camplinu, ki je društvu predsedoval skoraj 30 let, je v znak zahvale za izjemno, uspešno in aktivno delo ter za osebni prispevek pri razvoju gasilstva je društvo podelilo naziv častnega predsednika.

NAJLEPŠI DOMOVI ČLANOV DU OMT – Posebna komisija Društva upokojencev občine Moravske Toplice je tudi letos v okviru svoje akcije *Moj dom - lep in urejen opravila tradicionalni izbor za najlepšo urejeno domačijo svojih članov. Na društveni razpis se je prijavilo 18 domačij, komisija, ki jo je vodila Olga Gutman, sicer tajnica društva, pa je po tehtnem premisleku odločila, da prvo nagrado podeli domačiji Ele Cipot iz Mlajtinec, drugo Suzani Koltaj iz Andrejec in tretjo Antonu Horvatu iz Filovec. Nagrade najboljšim v obliki uokvirjenih fotografij njihovih domačij sta na osrednji prireditvi ob občinskem prazniku pri novem lovskem domu v Moravskih Toplicah podelila župan Franc Cipot in predsednik društva Karel Mekicar.*

13. PRAZNIK OBČINE MORAVSKE TOPLICE

14. KOLESARSKI MARATON PO OBČINI

V organizaciji Občinske športne zveze (OŠZ) Moravske Toplice je kot spremljevalna prireditev občinskega praznika potekal tudi 14. kolesarski maraton po občini, zaradi svetovnega prvenstva oračev izjemoma imenovan tudi *Kolesarski maraton za pokal SPO 2009*. Po Moravskem teku, kolesarskem maratonu Ajda in pohodu z nordijskimi palicami je to bila že četrta letošnja športno-rekreativna prireditev. Naslednja in zadnja množična prireditev OŠZ Moravske Toplice bo 10. Martinov pohod 14. novembra 2009.

136 kolesarjem, kolikor jih je pedale poganjalo na eni od treh izbranih prog, na velikem maratonu na 50,4 kilometrov, malem na 30 in družinskem na 10, je bilo naklonjeno tudi vreme, tako da so lahko поблиže spoznali lepote naše občine.

Najstarejša udeleženca tokratnega ko-

lesarjenja sta bila 78-letni Marjan Starovanišnik iz Bresternice pri Mariboru in dve leti mlajša Jožica Petelušek iz Maribora, najmlajši pa 3-letni Maj Senger iz Šentjurja pri Celju. Največ, 14 kolesarjev, je tudi tokrat štela ekipa Tondacha iz Križevca pri Ljutomeru.

Čare kolesarjenja po naši občini je preizkusilo že veliko kolesarjev, bodisi tistih, ki se udeležujejo kolesarskih maratonov, bodisi onih, ki po naših cestah kolesarijo samostojno. Letos so udeleženci štartali pred gostiščem Oaza.

GOLF TURNIR ZA POKAL OBČINE – Na 8. turnirju na igrišču Golf Livada v Moravskih Toplicah je sodelovalo 50 tekmovalcev. Zmagovalec v bruto točkah je bil Aljoša Bencik, ki je imel z 286 metri tudi najdaljši udarec. Najbližji udarec žogice k zastavici – na 268 cm – je uspel Janu Berdenu iz Bogojine. Najboljši v neto seštevku – skupina A: Srečko Belc, Ernest Bransberger in Marta Šbül, skupina B: Franc Kuhar, Andreja Rihter in Boštjan Kous. Najboljši golfist občine je Vlado Nemeč.

NOGOMETNI DAN: DRUŽENJE LJUBITELJEV ŠPORTA – Na 2. nogometnem dnevu, druženju ljubiteljev nogometa in drugih športov, ki sta ga v okviru športnih prireditev ob 13. prazniku Občine Moravske Toplice na igrišču na Jelovškovem bregu pripravila OŠZ Moravske Toplice in KMN Suhi Vrh, so se na priložnostnem turnirju pomerile štiri ekipe. Najboljši so bili novinarji (ekipa Press), na drugem mestu so pristali prekmurski župani, tretji so bili izbranci občinske športne zveze, četrti pa svetniki.

Društvo modelarjev Pomurja PET LET DELOVANJA

Po tradicionalnem poletnem počitniškem modelarskem taboru, ki ga Društvo modelarjev Pomurja konec avgusta pripravlja pod imenom Štrk, je na prostranih poljih prizorišča svetovnega prvenstva v oranju v Tešanovcih in Mlajtincih potekalo še tekmovanje 17 udeležencev tabora. Ti so se pomerili z modeli, ki so jih izdelali na taboru. Na istem prizorišču se je zatem zgodilo še 5. tekmovanje za pokal društva, in sicer s prosto letječimi modeli v kategorijah F1A (»jadrilice«), F1B (»gumenjaki«) in F1H (»penjači«). Naslednji dan je tam sledilo še državno prvenstvo v kategoriji F1A – večjih letalskih modelov z vlečno vrvico.

Od tekmovalcev iz naše občine so nastopili Andrej Cigüt, Dejan Gomboc iz Grega Filo, vsi iz Martjanec, od koder prihaja tudi Franc Gomboc, velik zanesenjak modelarstva in pomemben člen v društvu.

Na društveni tekmi so se v kategoriji F1A omenjeni tekmovalci uvrstili takole: Cigüt je pristal na 12., Filo na 16. in Gomboc na 21. mestu. V mladinski kategoriji je Filo zasedel 6. mesto. Slednji je nastopil tudi v kategoriji F1H in bil 10.

S prireditvami so v društvu delovno zaznamovali prvih pet let delovanja. Večina tekmovalcev, ki jih pripravijo med letom – že drugo leto zapored je bila zagotovo najbolj odmevna mednarodna tekma letalskih modelarjev s prostoletječimi modeli Mura Cup 2009, ki je veljala za svetovni pokal – poteka v naši občini.

Naključno izbrani obiskovalci, tekmovalci, vodji ekip, vodstvo WPO

SAME POHVALNE OCENE!

Jože Lanšček, Andrejci: »Vse je dobro, le vreme nam je malce zagodlo, kar zagotovo vpliva tudi na obisk. Razmočeno je tudi tekmovališče, kar pa večino niti preveč ne moti. Tekmovanje takšnega ranga je zagotovo odlična priložnost za promocijo, vendar nisem ravno prepričan, da smo jo v celoti izkoristili. Največ pa bi za promocijo vseh nas naredili naši tekmovalci, če bi prišli do vidnejše uvrstitve. Pa še na nekaj bi opozoril: za naše občane je bilo oba dneva skupaj na voljo tri tisoč brezplačnih vstopnic. Kljub temu te možnosti niso izkoristili vsi naši občani, kar je velika škoda.«

Stjepan Pokrivac, Hrvaška: »Ker živimo v neposredni bližini meje s Slovenijo, v Svetem Križu pri Čakovcu, smo se v našem medžimurskem društvu oračev dogovorili, da si to edinstveno tekmovalje organizirano ogledamo. Na prizorišče sem prišel s hčerko Katarino.

Vse je čudovito, vzdušje prekrasno, sama prireditelj zelo dobro organizirana, tako da sem zelo zadovoljen. Upam, da bo čez tri leta tudi Hrvaška kot gostiteljica svetovnega tekmovalja oračev pripravila tekmovalje na podobni ali pa celo višji ravni. Kljub razmočenemu terenu in težkim tekmovalnim pogojem vsi tekmovalci dokazujejo, da so vrhunski orači. Poleg tekmovalja si bomo ogledali tudi razstavne paviljone, počakali pa bomo tudi razglasitev rezultatov.«

Josef Buschl, Nemčija: »Z družino se vračamo z dopusta v Umagu, pa smo se spotoma ustavili še na tekmovalju. Nismo prišli naključno, saj nas vse v družini tovrstna tekmovalja zelo zanimajo, toliko bolj, ker sem bil s tekmovalnim oranjem kar nekaj časa močno povezan tudi sam. To potrjujejo moja nastopa za Nemčijo na dveh svetovnih prvenstvih: leta 1992 sem bil v Španiji 7., dve leti zatem pa na Novi Zelandiji 11. Glede samega tekmovališča sem kljub razmočeni zemlji nad ambientom sem zelo navdušen, od kolegov pa sem slišal, da ste se Slovenci zelo potrudili pri organizaciji tekmovalja. Presenečen sem nad velikim obiskom. To potrjuje, da ste tudi vi močna kmetijska država in da pripadnost zemlji čutijo tudi tisti, ki z njo niso neposredno povezani. Vsi skupaj se moramo zavedati, da je oranje klasično kmetijsko opravilo, ki je za pridelek zelo pomembno.«

David Rodriguez, tekmovalca iz Španije: »Letos sem bil na svetovnem prvenstvu drugič in reči moram, da sem nad tokratnim tekmovaljem navdušen. Zapomnil si ga bom z več vidikov: po prijazen ljudem, ki na moje presenečenje govorijo tudi špansko, po dobri hrani, strnjenem tekmovališču, lepi pokrajini ... Lani sem bil v Avstriji 13., vendar upam, da bom letos uvrstitev v oranju s plugom krajnikom še izboljšal, saj sem imel

oba dneva kljub dežju in razmočeni zemlji zelo dober občutek. Kljub temu, da je bil cilj nas tekmovalcev čimbolj kakovostno zorati odmerjeno parcelo, sem videl množico starodobnikov, kar je name naredilo največji vtis. Morda tudi zato, ker sem tudi sam velik ljubitelj starih strojev. V Sloveniji sem prvič, vendar se bom še kdaj vrnil.«

Samuel Nyumoo, trener v ekipi Kenije: »Letos se že 15. udeležujem svetovnega prvenstva oranju v vlogi trenerja. S tekmovaljem sem zelo zadovoljen, tudi z nastopi naših debitantov, ki naj bi v ekipi ostala tudi v prihodnje. Vse je bilo dobro in lepo. Tudi ljudje so zelo prijazni in ustrezljivi in vsi govorijo angleško. Lani v Avstriji sem takšno komunikacijo pogrešal. Mislim, da ste se pri organizaciji v Sloveniji zelo potrudili, saj v celoti lahko tekmovalje ocenim kot zelo dobro. Zelo navdušen sem tudi nad zelo strnjenim tekmovališčem, kar je mogoče doživeti le na redko katerem tekmovalju. Ker je Slovenija lepa država in smo tu vsi člani ekipe prvič, se bo zanimivo vrniti in spoznati še njene druge lepote.«

Aljž Avšič, vodja slovenske ekipe: »Čprav bi lahko tudi na račun organizacije izrekel same pohvalne besede, se bom omejil na oceno nastopa naših tekmovalcev. V celoti gledano smo prav na domačem tekmovalju z Jožefom Zverom in Igorjem Patetom dosegli največji tekmovalni uspeh doslej. Ker parcele tekmovalci izbirajo z žrebom, sta imela oba naša nekoliko smole. Igorju je pri oranju ledine kljub slabi parceli zmanjkalo le nekaj točk do kolajne, kar je izjemen dosežek, je pa sposoben tudi strnišče boljše zorati. Mislim, da ga je prvi dan že po tradiciji dajala trema, ki pa je potem pustila, in drugi dan dosega vselej boljše rezultate. Na strnišču je bil Jožef soliden, na ledini pa je bil nekoliko slabši v kroni, v razoru mu je ostalo kar nekaj centimetrov. Mislim, da je bil drugi dan tudi nekoliko slabše ocenjen, saj so bile njegove brazde lepo naložene. Vsaka uvrstitev okrog 10. mesta oziroma v prvo tretjino tekmovalcev zaradi vse širšega kakovostnega vrha je za nas velik uspeh. Treba je vedeti, da najboljši v pripravo vložijo ogromno časa in se mu posvetijo v popolnosti, naše tekmovalce silijo vsakdanje obveznosti, služba in delo na kmetiji, ki ne čaka.«

Jože Benec, član slovenske ekipe in sodnik na tekmovalju: »Letos nas je bilo na tekmovalju 24 aktivnih sodnikov, razdeljenih v dvakrat po štiri skupine s po tremi člani. Bil sem v skupini s sodnikoma iz Avstralije in Danske. Kot vse skupine sodnikov, smo tudi mi ocenili vse tekmovalce, ocena vsake skupine pa je ena. Pri ocenjevanju tekmovalca iz svoje države sodnik nima pravice sodelovati. Pogoji našega dela so bili zaradi vremenskih razmer relativno zahtevni, sicer pa je tudi to

tekmovalje potrdilo, da se svetovni mojstri oranja v vseh razmerah odlično znajdejo in je kakovost njihovega oranja iz leta v leto boljša. Že nekaj let opažam, da bi lahko sodelujoče orače razdelili v tri skupine. V prvo, najkakovostnejšo skupino, ki je iz leta v leto širša, in z veseljem lahko povem, da sem sodita tudi oba naša orača; v drugi so orači iz tistih držav, kjer na nacionalnih ravneh nimajo širokega nabora tekmovalcev, ti pa niti nimajo velike želje po tekmovalnosti; v tretji skupini pa so novinci, ki se v tekmovalne šole uvajajo. Je pa treba priznati, da se tekmovalni plugi nekaterih zaradi veliko dodatkov očitno razlikujejo od drugih. Razlika med plugom krajnikom zmagovalca Avstrijca je bila v primerjavi z drugo uvrščenim Ircom očitna, a je slednji zaradi izkušenj oral veliko popolneje.«

Michael Deimel, donedavni predsednik WPO (Svetovne organizacije oračev): »Ne vem, ali smo imeli kdaj boljšega organizatorja svetovnih tekmovalj oračev. Pri tem imam 10-letne izkušnje in letošnja organizacija je bila najboljša doslej. Tako rekoč idealno je bilo.

Kaj je naredilo name največji vtis? Fascinirala me je fleksibilnost organizatorjev, bližina parkirišč za obiskovalce, tudi traktorji so imeli uradno parkirišče tako rekoč sredi prireditvenega prostora, ki je bil sredi polj, kar ponekod doslej ni bila praksa in se je bilo potrebno s traktorji na tekmovalni poligon voziti tudi uro in več. Dobra je tudi hrana. Zelo pa si bom zapomnil ljudi: Slovenci ste prijazni in veseli ljudje in uspeli ste nam pripraviti ugodno počutje. Organizirati takšno tekmovalje v okviru ene regije je zahtevno, a je posebna izkušnja, ki se je potrdila kot zelo dobra. Mislim, da je v tem smislu Pomurje kar završalo, sicer pa se organizacija tovrstnih tekmovalj od države do države razlikuje in priprave nanjo običajno stečejo že tri do pet let prej.«

William Hood, novi predsednik WPO: »Prvič sem bil na svetovnem tekmovalju oračev kot tekmovalca daljnega leta 1974, potem pa še trikrat, nazadnje leta 1981. Moji najboljši uvrstitvi sta 6. in 8. mesto v konkurenci plugov krajnikov. Nekoč je veljala omejitev, da si lahko sodeloval na največ štirih svetovnih prvenstvih. Če primerjam tekmovalja iz mojega tekmovalnega obdobja z današnjimi, so ta vedno boljše organizirana, pa tudi kakovost tekmovalcev ob številnih dodatkih na plugih zelo napreduje. Letošnje tekmovalje je bilo vsaj tako dobro organizirano kot prejšnja leta.

Od leta 2003 sem član WPO, zadnja tri leta sem bil podpredsednik. Kot novi predsednik se ne bom preveč oddaljil od naših že začrtanih usmeritev, prizadeval pa si bom, da bi v tekmovalno oranje vključili nove članice. Pri tem sta najdlje Srbija in Indija. V Sloveniji je bilo zelo lepo, zato bom še prišel.«

56. SVETOVNO PRVENSTVO V ORANJU

POZDRAVILE SO NAS MASKOTE – Simpatične figure iz slame so nastale po zamisli mladega kmetovalca Tomaža Nemca iz Bukovnice.

OTVORITVENA SLOVESNOST – Med drugimi je nastopila tudi skupina Mali rijtar KTD Tešanovci.

TEKMOVALCI PRIHAJAJO NA PRIZORIŠČE TEKMOVANJA

MOJSTER ORANJA IN NJEGOVO DELO – Zmagovalec v skupnem seštevku s krajniki – 29-letni Avstrijec Werner Eder.

IN POTEM ZARES – Brazde so padale kot karte kljub dežju pred oranjem ledine.

MNOŽICA SPREMLJEVALNIH PRIREDITEV – Oldtimer klub Abraham je s soorganizatorji pripravil razstavo starih traktorjev in oranje z njimi. Na sliki: Selan Milivoje Milosavljevič.

ODLIČNA PRILOŽNOST ZA PREDSTAVITEV – Tekmovalci in gostje so imeli možnost spoznati delček naše domovine, izdelovalci so predstavili kmetijsko mehanizacijo, obrtniki pa svoje izdelke.

ZAKLJUČNA SLOVESNOST – Premier Borut Pahor je poudaril pomen oranja v pridelavi hrane. Sodelujoče in zmagovalce je pozdravila množica obiskovalcev.

VABLJIVI BALKONI – Lepo je videti, da lastniki hiš po naših naseljih kar tekmujejo v urejanju svojih domov in njihove okolice. Celo Ivo Eškinja, predsednik Turistične skupnosti mesta Biograd na moru, je med obiskom ob svetovnem prvenstvu v oranju opazil, da so hiše in ograje lepo urejene, trava pokošena, posod rože, gredice, klopi ... »Očitno je, da gre za turistično okolje, da veste, kako je treba gosta pričakati in kako ga pristrčno pogostiti,« nam je polaskal.

Tovrstnega urejanja se ne da zapovedati, dobro je, če občani sami čutijo, da sta red in urejenost del kultiviranega okolja, ki ga zaznamujejo turistične ambicije. Na fotografijah: Turistična kmetija Flisar v Moravskih Toplicah je vsa odeta v bujno cvetje, med mnogimi je moja pozornost pritegnila tudi stanovanjska hiša Horvatovih v Martjancih. (L. S.)

PROMOCIJA PROJEKTA PRO.MOTION NA TEDNU MOBILNOSTI

RA Sinergija je v mesecu septembru skupaj s projektnim partnerjem Avtobusni promet MS sodelovala na Tednu mobilnosti v Murški Soboti, kjer smo na stojnici predstavljali projekt PRO.MOTION in ozaveščali obiskovalce o energetske trajnostnih načinih transporta. Projekt PRO.MOTION smo prav tako predstavili tudi na Tednu mobilnosti v Mariboru.

V sklopu Tedna mobilnosti je bila 22. septembra v Murški Soboti organizirana tudi okrogla miza »Dobra klima v mojem mestu«. Okrogle mize so se udeležili predstavniki občin, energetske agencije, projektanti, dijaki srednjih in osnovnih šol ter drugi. Tudi na okrogli mizi je bil predstavljen projekt PRO.MOTION, prav tako pa tudi AP MS in javni transport, načrt mobilnosti MO MS ter projektiranje in energetske vidiki. Na okrogli mizi smo lahko prisluhnili tudi predlogom dijakov kot rednih udeležencev prometa.

V pripravi je spletna stran (www.peljime.si), ki bo vsebovala informacije o kolesarjenju, o možnostih organiziranega prevoza ter o javnem prevozu. Pri tem smo se osredotočili predvsem na:

- vzpostavitev sistema skupnega prevoza na delo,
- spodbujanje uporabe kolesa na krajše razdalje in tudi do regionalnega centra Murska Sobota,
- večjo uporabo dostopnega javnega linijskega prevoza.

Več informacij o projektu PRO.MOTION je na spletni strani www.ra-sinergija.si in na spletni strani projekta: <http://www.iee-promotion.si>. Vse občane občine Moravske Toplice vabimo, da si ogledate in uporabljate spletno stran www.peljime.si, ki bo na voljo konec oktobra 2009 in se tako čim več odločate za kolesarjenje, pešačenje ter uporabo javnega transporta. Prav tako vas vabimo, da si organizirate prevoz, saj imate na spletni strani opcije: iščem prevoz ali ponujam prevoz ter na ta način prispevate k spremenjenim mobilnim navadam in prijetnejšemu bivanju v občini ter zmanjševanju onesnaženosti.

Intelligent Energy Europe

**FOTOGRAFIJA MESECA
AUGUST 2009**

Dejan Jauk
Žetev bo

FOTOGRAFIJA MESECA – SEPTEMBER 2009

Milan Vogrin: Kmečka lastovka

LIPNICA – glasilo Občine Moravske Toplice • izdajateljski svet: Andrej Baligač, Matjaž Cerovšek, Marjanca Granfol, Vida Šavel (predsednica), Slavko Škerlak, Tibor Vörös ml., Tibor Vörös st. • ureja: uredniški odbor v sestavi: Geza Grabar, Sonja Vörös (urednica prispevkov v madžarščini), Ludvik Sočić (odgovorni urednik) • administrativna opravila: Marjanca Granfol • prelom in fotoliti: Atelje za črko in sliko • tisk: S-tisk d.o.o., Beltinci – oktober 2009 • naklada: 2.300 izvodov • Lipnica ni naprodaj – vsako gospodinjstvo v občini jo dobi brezplačno, drugi zainteresirani pa na sedežu Občine Moravske Toplice, Kranjčeva 3, 9226 Moravske Toplice – telefon: 02 5381 500, faks: 02 5381 502, e-mail: obcina@moravske-toplice.si – internet: www.moravske-toplice.si